

diakoni

Kolofon

DIAKONI er et fagblad, hvis formål er at inspirere til diakonal faglighed og praksis.

DIAKONI har hjemsted i Diakonforbundet Filadelfia og sendes til alle medlemmer.

Redaktion:

Ansvarshavende Redaktør
Sanne Damborg,
Diakonforbundet Filadelfia
sgd@menighedsplejen.dk

Conny Hjelm,
Filadelfia Uddannelse,
cohj@filadelfia.dk

Merete Nørgaard
Diakonforbundet Filadelfia
villakom@gmail.com

DIAKONI 5 er produceret af Gröna Krabban

ISSN: 2794-316X

Diakonforbundet Filadelfia

På www.diaakonforbund.dk kan I læse mere om Diakonforbundet Filadelfias virke og tilbud, samt finde information om mulighed for at abonnere på DIAKONI både som privat og institution eller kirke.

Kunne det være interessant for din organisation at være medudgiver af et nummer af DIAKONI?

Kontakt Sanne Damborg
sgd@menighedsplejen.dk

Indhold

4-6 Diakonien som et fælles tredje

Interview med Henriette Larsen, elev på Diakonifaglig Efteruddannelse om at begynde på uddannelsen, og hvad den bidrager med i ens hverdag.

7-25 Se mennesket – Diakonforbundet Filadelfia 100 år

Tillæg om den festlige fejring af Diakonforbundets 100 års jubilæum

8-9 Diakonforbundet Filadelfia – nu og i fremtiden

Forbundethed, fællesskab, næstekærlighed, fortalervirksomhed – tjeneste.

10-17 Se mennesket – gennem 100 år i Diakonbladet

Hvad har Diakonforbundet tænkt og sagt om sit menneskesyn gennem 100 år? Hvilken vej er vi gået? Og er 100 år egentlig så lang tid?

18-20 En salme bliver til

Janne Mark om at skrive en sang eller salme i anledningen af forbundets 100-års jubilæum.

22-25 100 år med Diakonforbundet Filadelfia

Fejringen i ord og billeder

21 60 år

Laurits og Bjarne har 60-års jubilæum som diakoner

52-57 Sammen mod ensomhed – Folkekirkens indsats og rolle som fællesskabsaktør

Ensomhed kan have alvorlige konsekvenser og kræver en bred indsats, hvor flere aktører bidrager til løsningen – herunder også folkekirken.

27-43 Diakoniens faglighed og kompetence på Filadelfia – en udvikling.

Conny Hjelm om diakoniens udvikling med udgangspunkt i hendes tekst: Diakoniens faglighed og kompetence ... – en model

44-51 ”Jeg ville ønske, at jeg var lettere at elske” Ord og billeder fra kanten

Om gadediakon Kamilla Maria Jakobsens bog med flere bidrag af kunstnere og digtere, der har været i berøring med livet på kanten.

58-59 Med mennesket i centrum

Uddannelse i Menneskesyn, Etik og Faglighed

Leder

At være et fællesskab. At være i et fællesskab.

I Inger Christensens digt "Alfabet" består det allerførste digt af én linje: "Abrikostræerne findes, abrikostræerne findes".

Sådan kan man også sige om fællesskaber: Fællesskaberne findes.

I bogen "Fri og fortabt" (2023) siger skuespiller Jesper Lohmann om kristendommens fællesskab, at det er afgørende, at Helligånden findes. Og hvor er det let at lade ånden flyde imellem – og hvor er det svært! Men fællesskabsånden står i sin egen ret, og netop derfor, kan jeg føle mig velkommen og hjemme i et fællesskab.

Han beskriver dette at være i fællesskabet som en bøn. I fællesskaber er vi afhængige af hinandens velvilje, kærlighed og respekt. Vi byder hinanden op. Jesper Lohmann siger det sådan: "Vi er gjort af usagte bønner, som vi sender ud til hinanden. Vi er gjort af bønner - til hinanden."

Hvis man betragter fællesskabet ud fra, hvad man kan få ud af det; hvad det kan give én, eller underholde én med, så bliver man stresset. Fællesskabsånden er sin egen og skal ikke sammenlignes med konsum, uanset hvor mange eller få der er i fællesskabet.

I fællesskabet er vi frie og fortabte på samme tid; vi findes i fællesskabet. Vi kan stå med det, vi kan være i det, og vi kan tale gennem det.

I Diakonforbundet Filadelfia er vi taknemmelige for fællesskabet gennem 100 år, og det er stadig fællesskabet, vi vil. Bredt og favnende.

Med venlig hilsen

Conny Hjelm, diakon

Diakonien som et fælles tredje

Interview med Henriette Larsen, elev på Diakonifaglig Efteruddannelse.

Af Conny Hjelm. Foto: Filadelfias hjemmeside.

Hvad fik dig til at begynde på Diakonifaglig Efteruddannelse?

Ja, hvad fik mig til at gå i gang? Det ene er, at jeg synes, det er en del af Filadelfias historie, og nu har jeg været ansat på Filadelfia i snart 8 år, så jeg syntes, det var på tide, at dykke sådan rigtig ned i Filadelfias værdimæssige historie. Det her med at diakonien nærmest sidder i selve væggene her på stedet. Dét er den primære grund. Den anden grund er, at jeg trængte til at få noget nyt ind i mit hoved. Jeg trængte virkelig til nogle nye input og læring.

Hvad bidrager uddannelsen med i din hverdag?

Det uddannelsen helt konkret har bidraget til, er, at jeg er blevet mere mild! Jeg kan mærke, at jeg tænker anderledes over tingene, end jeg gjorde før. Jeg er sådan lidt en "hurtig-handler" - der er ikke langt fra tanke til handling i mit liv, men efter at jeg er begyndt på Diakonifaglig Efteruddannelse, så tager jeg mig selv i at stoppe op og reflektere, mere end jeg plejer at gøre. Det gør helt klart noget godt for mig!

Og så er det jo et fantastisk hold, jeg er på! En samling af fuldstændig vidt forskellige

mennesker, og alligevel formår vi at have dette fælles tredje. Det synes jeg virkelig er godt! Så man lærer meget af hinanden; hver med sin baggrund personligt og fagligt - og alligevel mødes vi om diakonien. Det giver mange spændende snakke og perspektiver. Vi beriger hinandens horisont.

Hvordan er det at blive mere mild?

Det er dejligt! Det er rart, ikke altid at være så hurtig. Nogle gange siger jeg jo til mine patienter: ”Sov lige på det inden du træffer en beslutning”, og det mærkes godt selv at være blevet dybere reflekterende.

Hvor ser du, at diakonien er nødvendig i vores samfund?

Jeg synes selvfølgelig, at diakonien er vigtig overalt. Det kan vi ikke komme udenom. Mennesker imellem – alle steder! Når det er sagt, så er det jo helt klart de udsatte grupper, som skal mødes langt mere i diakoni, end de er blevet nu. Altså, der er jo så meget stigmatisering i dette samfund. Er man for tyk, så er man forfærdelig; tager folk noget for at tage sig, så er

man lige så forfærdelig. Er man ryger, jamen det er jo det værste! - og hvis man endda er overvægtig OG ryger...! Eller hvis man er på kontanthjælp af en eller anden årsag ... Jeg kunne blive ved.

Der er hele tiden noget, der gør, at man stigmatiserer hinanden i denne verden. Vi skal blive meget bedre til at møde hinanden med næstekærlighed og omsorg! Der er jo en grund til, at vi hver især er, hvor vi er. Og så betyder det også noget for os professionelle, at vi kan møde andre med ’kærlighed’.

I min hverdag er jeg selv blevet meget mere opmærksom på, at min ageren, mit kropssprog, og det jeg siger i samtale med patienterne, stemmer overens, så jeg bliver mere troværdig. Og når det sker, så giver patienterne også mere retur i samtalen, som gør, at jeg faktisk kan hjælpe dem bedre. Og når jeg kan hjælpe andre mennesker, så vil det jo være løgn at sige, at jeg ikke også får det bedre med mig selv. Det kommer bare til at gå op i en højere enhed. Vi skaber sammen – og så kan vi lidt mere.

Mange af vores patienter kæmper, udover epilepsi, også med forsørgelsen, og når de

Blå bog:

Henriette Larsen er patientvejleder på Filadelfia og er netop valgt som ny medarbejderrepræsentant til Filadelfias bestyrelse. Som patientvejleder er det hendes opgave at rådgive og vejlede patienter ifm. deres vej gennem det kommunale system, hvad enten det drejer sig om forsørgelse, tabt arbejdsfortjeneste, sygedagpenge, fleksjob, bosteder, ledsageordninger og meget, meget mere.

Hun er uddannet pædagog (2003) og socialrådgiver (2013) og været ansat i kommunalt regi på både voksen- og børneområdet (handicap-afdelinger). På Filadelfia har hun været patientvejleder siden 2016.

I 2023 er hun begyndt på Diakonifaglig Efteruddannelse på Filadelfia Uddannelse.

havner hos mig, så er mit arbejde både at vise dem en vej i paragraffjunglen, men også i den måde, vi taler sammen og samarbejder på. Det sker ikke sjældent, at der kommer en mail retur med en tak – og det varmer!

Og hvad betyder diakonien for dig selv?

Det er et meget stort spørgsmål. Skal jeg svare kort, så betyder det næstekærlighed. At være noget for nogen – og at nogen er noget for mig! At vi mødes i denne her ”omsorgsboble”. Når man har sådan et job, som jeg har, så skal man have næstekærlighed og omsorg med; ellers skal

man ikke siden på sådan en pind – så skal man lave noget andet. Hvis man ikke bryder sig om at være tæt på grædende mennesker, eller folk i krise, så skal man ikke have sådan en stilling. Man er nødt til at have noget diakoni ind over. I mit privatliv har diakonien ført til en masse spændende snakke og diskussioner. Min omgangskreds har et andet syn på f.eks. tro, end diakonien viser. Jeg er ikke sikker på, at jeg selv helt har fundet min tro, min retning i livet. Det giver anledning til fede diskussioner og refleksioner. Mig og diakonien; vi er på vej sammen. 🌀

“

Der er hele tiden noget, der gør, at man stigmatiserer hinanden i denne verden. Vi skal blive meget bedre til at møde hinanden med næstekærlighed og omsorg!

Se mennesket

Diakonforbundet
Filadelfia 100 år

Diakonforbundet Filadelfia

– nu og i fremtiden

Forbundethed, fællesskab, næstekærlighed, fortalervirksomhed – tjeneste.

Diakon Sanne Glerup Damborg, formand for Diakonforbundet Filadelfia 2024

Diakonforbundet Filadelfia har i 100 år været et samlingspunkt for diakoner, der har valgt at gå sammen om et fælles formål: at leve i tjeneste for næsten, kirken og Gud. I disse 100 år har vi skabt en historie rig på erfaringer, viden og dybde. Denne historie er ikke blot en arv, vi bærer med os, men en levende kraft, som vi skal lære af, vokse med og udvikle videre på, så vi forbliver relevante i samtiden og fortsat er forbundne med hinanden i vores fælles opgaver.

Forandring har altid været en del af Diakonforbundet Filadelfias historie, og det er det også nu. Vi står i en tid, hvor samfundet ændrer sig hastigt, og hvor nye udfordringer kræver nye svar. Det er vores pligt at være et forbund, der ikke blot spejler fortidens bedrifter, men også er aktivt engageret i nutidens og fremtidens spørgsmål. Vi skal deltage i samfundsdebatten, være talerøret for dem, der ingen stemme har, og stå op for dem, der er i nød. Vi har et ansvar for at værne om skaberværket, at være til stede, hvor der er behov, og at reagere, når verden har brug for diakonale værdier og handlinger.

Som forbund står vi på et solidt fundament, bygget af tidligere generationers hårde arbejde og hengivenhed. Vores organisation er stærk, og vores historie er dybt forankret i diakonale traditioner. Vi er forpligtet til at bære denne arv videre ved at have diakonien på sinde og udføre vores tjeneste med engagement og hjerte. Hver dag, i alle tider, er det vores ansvar at tjene vores medmennesker med de evner og gaver, vi hver især har fået.

I vores forbund samles mange forskellige kompetencer, og vi besidder en enorm viden og omsorg for verden og dens beboere. Disse ressourcer skal bruges til at styrke vores fælles stemme, så vi kan være en endnu kraftigere aktør på den diakonale scene. Ved at tale ind i de udfordringer, vi møder i vores daglige arbejde, kan vi som fællesskab yde en indsats, der er større end summen af vores individuelle handlinger. Når vi står sammen, kan vi løfte en stemme, der når længere og højere, end nogen af os kunne gøre alene.

Jeg ser med stolthed frem til de næste 100 år med Diakonforbundet Filadelfia!

I en tid, hvor samfundet har brug for stærke værdifællesskaber, er det med stolthed at være formand for et forbund, der om noget er et diakonalt epicenter. Et kraftcenter, hvorfra diakonale værdier og overbevisninger spredes ud over hele landet.

Vores fornemste opgaver for fremtiden er at værne om denne rolle, at udvikle den, og at sikre, at vi fortsat er en central aktør og røst i samfundet.

Dette er vores vidnesbyrd for fremtiden for Diakonforbundet Filadelfia:

Forbundet i tjeneste – altid i bevægelse.

Filadelfias
10 første diakoner

Se mennesket

– gennem 100 år i Diakonbladet

Hvad har Diakonforbundet tænkt og sagt om sit menneskesyn gennem 100-år? Hvilken vej er vi gået? Og er 100 år egentlig så lang tid?

Af Merete Løwe Drewsen, cand.jur. og diakon.

Diakondragten.

Intro

I anledning af jubilæet blev jeg bedt om at se på Diakonforbundets opfattelse af sig selv i samtiden, som det viser sig i forbundets medlemsblad. Hvad har diakoner tænkt om sig selv og om menneskene i det samfund Forbundet er en del af?

Dermed bliver dette min personlige tilgang til referaterne af forbundets årsmøder og udvalgte trykte artikler. Da forbundet ("Kolonien Filadelfias Broderforbund") først begyndte at udgive et blad i 1929, bliver dette naturligvis startpunktet. Forud herfor havde Forbundet haft adgang til at få meddelelser optaget i Kolonien Filadelfias eget blad.

Da 100 år er rigtig, rigtig lang tid, i hvert fald når der skal skabes et overblik, så har jeg valgt at lave nedslag 4 steder i perioden: Startpunkt 1929 – 1950 – 1975 – 2000.

1929 - ”ikke se på hinanden med mistro” – en definerende fase

Forbundets motto er ved medlemsbladets start ”I bør være forenede i det samme sind”. Bladet blev startet for at kunne inddrage medlemmer med arbejde udenfor Kolonien, og kom som egen udgivelse hver anden måned. Dengang blev der skelnet skarpt mellem diakoner med arbejde på Filadelfia og dem ”udenfor”.

**Fra »Kolonien Filadelfias Broderforbund«
DE NYE DIAKONER,
SOM AFSLUTTEDE DERES UDDANNELSE
OKTOBER 1932.**

ARON CHRISTENSEN.

VILH. DAMGAARD.

VIKT. GREVE.

P. MORTENSEN.

Af referatet fra årsmødet 1929, som indledtes af pastor Visby med en tale over 3. mosebog, ser vi i beretningen, at flere af årets medlemsmøder havde udenbys talere med, hovedsagelig fra den nærmeste geografiske omegn. Formålet hermed var at "vi kan blive mere fortrolige med hinandens arbejde og ikke se på hinanden med mistro". Styrkelse af samarbejdet mellem Koloniens ansatte og diakoner ansat udenfor er et gennemgående tema i de første år.

Forbundet er i en identitetssøgende og definerende fase, og tanker om "dem-og-os" viser sig på flere forskellige måder. Forbundet har 44 medlemmer, som inddeles efter arbejde indenfor/udenfor Filadelfia. Jobmulighederne udenfor Kolonien var stærkt begrænsede, hvilket blev anset for et stort problem. Det var stort set kun som plejere på statens sindssygehospitalet, at diakonerne kunne finde job udenfor Filadelfia, og her var det i konkurrence med sygeplejeeleverne. Af årets

debat fremgår det, at nogle opfattede disse jobs som under diakonernes standard, mens andre fremhævede, at diakoni er en "tjenergerning" og intet job "for ringe", for "vi må være vort kald bevidst". Så der var en standsbevidsthed blandt diakoner, som omverdenen ikke havde (tilstrækkeligt) blik for.

Diakon Svend Jensen skriver i et indlæg med titlen "Diakonsagens fremtid" (s. 27 f):

"Dengang jeg kom her på Kolonien, da var idealet, vi så hen til og talte om Menighedsdiakon, men hvem blev det [d.v.s. hvem fik ansættelse i en menighed/red.]" ".....Hvorfor er det nu sådan?.... Den første og vel den væsentligste [grund] er den, at Menigheden ikke har fået øjnene op for Diakonsagen" Og Svend Jensen fortsætter med at hævde, at diakonuddannelsen er for "utilstrækkelig og ensidig" I det hele taget er årene heromkring præget af glødende debatindlæg af mandlige diakoner, præster m.fl. om rigtig mange aspekter af diakonernes liv og arbejde. Spørgsmål om uddannelse, jobmuligheder, samfundets respekt, hvorvidt der skal være indvielse, skal den være frivillig/tvungen, om behovet for en ordensdragt etc.etc.

Diakonforbundets menneskesyn er på dette tidspunkt stærkt funderet i troens, kaldets, kristne menneskesyn, og der lyttes i høj grad til kirkens repræsentanter. På det praktiske plan synes diakonerne at være søgende og i nogen grad skuffede over, at omverdenen ikke giver dem den plads i verden, som diakonernes kald berettiger til. Det er godt at se den energi, der lyser ud af debatten i denne søgende fase, og ret overraskende, at formuleringer og analyser er umiddelbart klare og tilgængelige

Fun facts:

Sverige, 1929, i alt 115 diakoner, fordelt på følgende jobtitler:

- ✱ Menighedsdiakoner (klokkere m.fl.)
- ✱ Fattigforsorg
- ✱ Sygepleje
- ✱ Arbejdshjem
- ✱ Øvrige (bl.a. sømandshjem og byarbejde)

Kilde: Stiftelsen Stora Sköndal, 1929

for en nutidig læser. Samtidig var det noget forstemmende at læse om alle frustrationerne og den manglende fremdrift for faget.

Man hentede inspiration ved diakonimøder i Stockholm, Hannover (1931) m.v. ligesom der blev arbejdet for blinde-sagen i Aden, Yemen.

Forbundet tager i 1933 navneændring fra Broderforbund til Diakonforbund.

1950 – det fælles blik vendes udad

I maj 1950 afholdes et fælles dansk diakonårsmøde i Odense. ”Fælles” betyder repræsentation fra diakonskolerne i Århus og Filadelfia og tilhørende forbund, så i alt 125 danske diakoner var mødt op tillige med repræsentanter fra Norge og Sverige.

Hvert uddannelsessted afholdt separat generalforsamling, og det fælles program rummede indvielser, højmesse i Fredens kirke samt udflugter til Kirkens Korshærs sommerhjem, og Sct. Georgs Gildets svagbørnskoloni, og KFUM lægger lokaler til selve mødet, ligesom der er ”festligt samvær”, hvor Odenses socialdirektør Mortensen, fortæller om byens sociale forsorgsarbejde, Filadelfia filmen vises, og der er kaffebord.

Et af emnerne fra den fælles dagsorden er oprettelsen af Nordisk Diakonråd- et forslag om at skabe et nordisk diakonsamarbejde. Det blev besluttet, at der hvert 3. år skulle afholdes fælles nordiske årsmøder, udgives et fælles tidsskrift samt gennemføres elevudvekslinger.

Filadelfias Diakonforbund konstaterede på sin generalforsamling, at autorisation af de mandlige sygeplejere var blevet tildelt Århus Diakonhøjskolen og Rigshospitalet, men ikke Filadelfia. Forbundet og Kolonien Filadelfia vil gøre deres ypperste for at blive hørt i ”Kommissionen for mandlig sygepleje” og for ikke at blive klemmt og glemt i forhold til at etablere en kompetencegivende uddannelse for de mandlige sygeplejere. Et område hvor kvinderne som sygeplejersker jo unægtelig havde et forspring.

Der var et engageret kampvalg til formandsposten i Forbundet, og der blev ”udfoldet en del valgpropaganda”, da Arne Madsen trådte af efter 7 års formandstid. Det blev set som et sundhedstegn, at der var kampvalg og med I.A.Støves ord ”fik Madsen den lykke at være formand i årene, da de stængte døre åbnedes efter isolationen i krigsårene”.

Der kommer mere kampgejst i Forbundet og ønsker om at samarbejde på kryds og tværs indenlands og udenlands. De to formænd for Broderforbundet, Århus, og Diakonforbundet, Filadelfia, kommer til årsmødet med en fælles udtalelse: ”Det er dejligt at være diakon i Danmark i dag. Havde vi flere diakoner, kunne vi fylde flere pladser. Vi, som var med for 20-25 år siden, husker nok...” Optimismen skyldes flere ting, både muligheden for autorisation af de mandlige sygeplejere generelt, og ikke mindst at forhandlinger med Kirkeministeriet har resulteret i, at diakonerne kommer i betragtning til sogneplejehjælperstillinger. Ligeledes er der et stærkt samarbejde forbundene imellem omkring publikationer og artikler.

Igen henvises der til behovet for forbedringer af uddannelsen, så nu er ønsket fra de to forbunds formænd, H. Bayer og I.A.Støves side, at man ”...ved afslutningen af diakonuddannelsen have

kundskaber svarende til studentereksamen". Man er også efter krigen åbne for flere samarbejder også med tyske diakoner.

Når diakonerne i forbundene er optimistiske og ser spændende opgaver forude, smitter det af på deres menneskesyn. Nu er samarbejder udgangspunktet, blikket vendes udad i fællesskab. For de danske diakoner – modsat de svenske – har "den karaktermæssige indstilling stor betydning, ikke kundskaber, men diakon-egenskaber" og "vi må ikke glemme det personlige for videnskaben". Det kristne fundament er nu under langsom udbygning med et blik for videnskaben. Samme indtryk får man ved at se på nogle af overskrifterne i 1950-årbogen: "Nordisk samarbejde", "Hvis jerntæppet går ned" (om at diakonerne evt. kan videreføre kirkens arbejde i "katakomberne"), "Evangeliet i ny opfattelse", "Har vi et diakonisyn?" (om kirkens manglende forståelse af diakoniens nødvendighed), "Sudan kalder!" (om økonomiske problemer ved kirkebyggeri i Sudan). Et brev fra lægemissionæren professor P.N.Pedersen (s. 188) rummer bl.a. denne erkendelse "At man (vi) har været så sløje til at opdage diakonens værdi..... man har lagt vægt på "ordforkyndelse" og "...at omsorg for og appel til det hele menneske hørte med til en hel og effektiv Kristusforkyndelse, det var kun gået op for ganske enkelte". Så professoren roser her diakonerne for et stort praktisk håndlag i tillæg til trosfundamentet.

Diakonerne ser det hele menneske med alle dets åndelige såvel som materielle behov. Dette ses også af, at Odenses socialdirektør Mortensen i sin tale på årsmødet gav et "levende og interessant billede af byens sociale forsyrg". Her blev kommunens tiltag fra "barnet i moders liv" til man "puttede ham i graven" beskrevet. Endnu en bekræftelse af, at diakonerne ønsker at høre om socialt arbejde og har blik for social nød.

1975 – det vokser og gror udadtil

Nu er Diakonbladet en fælles udgivelse mellem Diakonhøjskolens Diakonforbund og Kolonien Filadelfias Diakonforbund. Diakonbladet har nu fået en farvet forside, der er kommet reklamer fx

for rengøringsartikler og hjælpemadrasser, og der er kommet virkelig mange fotografier. Bladet virker meget levende og indbydende. Der er nu også artikler om sundhedsfaglige emner fx om en ung narkomans erfaringer med hashish, om stiknarkomaner, meget mere navnestof end tidligere og en del stillingsannoncer. Som hidtil er der også en del artikler af præster fx Oluf E. Paaskes ”Teologiske strømningers indvirkning på diakonisynet” (s. 46).

Årsmødet blev afholdt i april måned med rekordtilslutning med 250 deltagere. Festmiddagen blev for første gang indtaget i den nye kantine. Generalforsamlingen varede 7,5 time og der var god brug for dirigentklokken, for der var meget stor talelyst.

Fun facts:

1976 kontingentsatser til Diakonforbundet:

- ✱ **Diakoner/diakonægtepar:**
125/175 kr.
- ✱ **Pensionister/
udlandsdiakoner:** 75 kr.
- ✱ **Ydremissionærer:** 0,00 kr.
- ✱ **Ekstraordinære medl.** 35 kr.

Formand Verner Pedersens beretning taler om et godt år for diakoner, og der er ingen arbejdsløse. Forbundet har nu 460 medlemmer og stor aktivitet. Diakonbladet trykkes i 2000 eksemplarer. Og det blev sendt til bl.a. ”de kommunale kontorer”. Det kniber med kontakt angående konventernes arbejde, mens der er en god ordning på ”Ydre-missions område.” Efteruddannelse er dyr men nødvendig. Der kan rekvireres klassesæt til skolerne til undervisning om diakoni. Samarbejdet mellem de to diakonskoler vokser til stadighed.

Trods al denne aktivitet, siger formanden med et citat fra lærer Würtz, at ”vi har plejet position og isolation” og ladet ”andre grupper være pionerer”. Så

formanden svinger piskene over en flok velfærds-diakoner, som mangler mod og offervilje, samtidig med at behovet for hjælp ude i samfundet er til stede. Grunds substansen, diakonernes ”guds frygt og nøjsomhed”, er der så rigeligt brug for – så se at komme i gang!

F.s.v. angår jobmuligheder for diakoner, er ”sognemedhjælper-spørgsmålet stadig uafklaret”. Her er der åbenbart behov for et eksternt lobbyarbejde men samtidig behov for, at diakonerne gør sig deres egen stillingtagen bevidst. Dansk Diakoniråd indgår også i arbejdet med at definere sogne-medhjælper stillingen.

På generalforsamlingen vedtog man en vedtægtsændring til Diakonforbundets love under afsnittet ”§ 6 A Forbunds ejendom”, hvorefter bestyrelsen blev bemyndiget til at købe, leje eller sælge fast ejendom. Dette ses som et vækstområde. Denne ændring ser ud til at udspringe af Forbundets køb pr. 1. januar 1975 af det tidligere soldaterhjem i Slagelse – til videreudlejning. Dette ses som en social-filantropisk indsats og håbet er at støtte ”den yngre pensionistgruppe”/handicappede.

Festtalen ved Koloniens nye formand, fhv. kirkeminister, Arne Fog Pedersen, handlede om dilemmaer i en verden, hvor vi nu ”tilhører et overordentlig indviklet teknokrati, hvor vi ikke kan forstå samfundets funktioner, men vi må bevare troen og håbet, for hvem slår bremsene i for ”udviklingens store eksprestog?”. Så teknologiforskrækkelse/bekymring var også aktuelt.

Året viser, at diakonernes kristne menneskesyn kan være svært at holde fast i når teknologiens hjul ruller. Diakonerne lever i dilemmaet mellem behovet for hjælp i et samfund, som specialiseres i stadig højere grad, og diakonens selvforståelse som hjælper. Diakonerne synes klart bedre til at hjælpe andre end til at hjælpe sig selv, for hvor er pladsen til guds frygt og nøjsomhed i et højteknologisk samfund. Trods gode jobmuligheder trækker dette dilemma tråde tilbage til 1929- drøftelserne og diakonernes syn på sig selv dengang.

2000 – øget organisering

Diakonbladet er fortsat fælles for de to forbund, som dog samtidig konkurrerer på uddannelser. Bladet kommer nu i farver med mange små og store annoncer, også fra de forskellige diakonkredse. Lyrik og poesi har nu fundet plads fx digtet ”Afmagt” af Kate Magelund. Her, som i tidligere numre, er der rum for læserbreve. Et af dem er fra diakonelev Merete Nørgaard. Hun oplever sin uddannelse på Filadelfia som ”guld” og hun er fuldt tilfreds med den.

Årsmødet faldt i maj under overskriften ”Diakoni over grænser – hvem inkluderes og hvem ekskluderes?” Hvor går vores grænser og begrænsninger? Blandt emner fra dagsordenen kan nævnes ”Diakoni over grænser” om diakoni i Polen, ”Lejrmentalitet – når vi er os selv nok”, At blive marginaliseret – og at isolere sig selv”, ”Mercedes-, fejebakke – eller politisk diakoni?”

Bliv deltager eller medarbejder på:

*Diakonforbundets
Sommerlejre 2000*

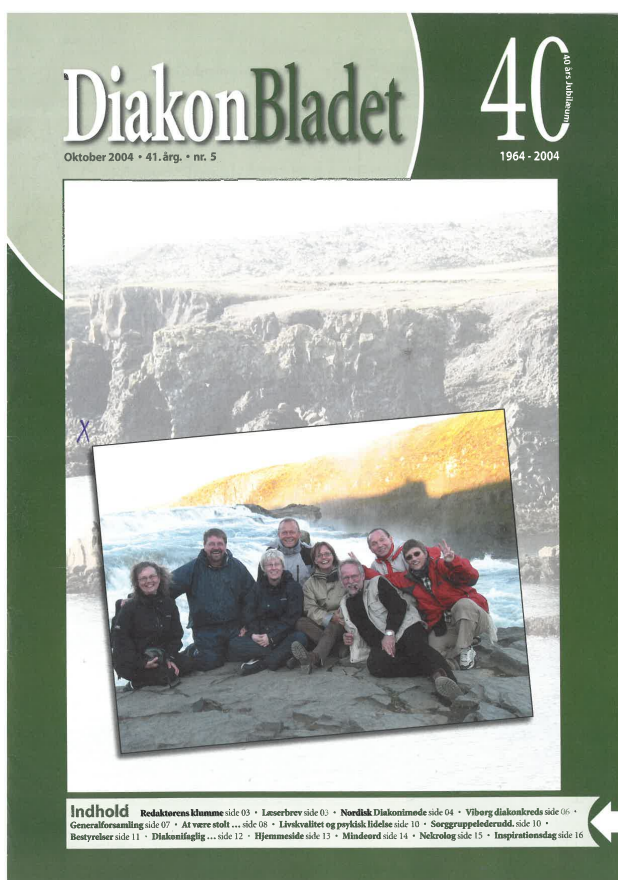
Emnerne taler deres eget sprog om diakoniens udfordringer i disse år; igen er det diakonernes og diakoniens dilemmaer: Hvad kan vi, og hvad vil vi, der tages livtag med.

Ved generalforsamlingen afgav Forbundets formand Børge Kousgaard beretning. Han opfordrer til dialog mellem Kolonien og de uddannede diakoner omkring Koloniens uddannelsesaktiviteter og hvordan medlemmerne kan inddrages som medarbejdere i Forbundets aktiviteter. Koloniens nye formand, tidl. Minister Dorte Bennedsen blev budt velkommen som H.K.Brinths afløser.

Formanden talte også om, at et stort spørgsmål var blevet løst idet Foreningen af sognemedhjælperne i 1999 blev anerkendt som forhandlingsberettiget organisation. Her er virkelig tale om en landvinding.

Biskopperne har nedsat et udvalg som bl.a. skal arbejde med besvarelsene på spørgeskemaet "Undersøgelse af kirkens diakoni/sociale arbejde i sognet" – tilsendt samtlige menighedsråd. Tanken var at kortlægge menighedsrådenes planer for indsatsområder i årene fremover.

Advokerende diakoni blev det også til i årets løb, berettede formanden. Således var lederne af de diakonale uddannelsesinstitutioner gået i pressen med en appel om at få hævet debatniveauet i

udlændingebatten. Nok er nok! Dette skete som modsvar til et politisk partis annoncekampagne, og blev set som "forfriskende" af formanden, og som en repræsentation af det kristne budskab om at elske sin næste.

Fra Koloniens egen verden nævnes det i beretningen, at der er stadig færre patienter i "permanent-området", korte indlæggelser eller ambulant behandling. Så der skal tænkes i at finde nye indtægter fx ved at opføre botilbud for udsledede patienter.

Ser man på år 2000 med nutidige øjne, præges året af øget organisering eller institutionalisering, om man vil. Sognemedhjælperne har fået deres plads, diakoneleverne har fået en repræsentant i Forbundet, biskopperne udsender spørgeskemaer og diakonernes uddannelsessteder går til mod-svar i pressen på en annonkekampagne. "Man" kender sin plads og arbejder ud fra den. På samme tid er årsmødets tema "Grænser" – så måske er fastere organisering alligevel ikke lykken for de evigt søgende diakoner. Diakoner som løbende har spurgt – og spørger – "Gør vi det rigtige for de rette?" når udgangspunktet er guds frygt og nøjsomhed.

Og en smule fra 2024

Så blev det nutid og jubilæumsår for Diakonforbundet Filadelfia. Bladet "Diakoni" er udkommet med et jubilæumsnummer på 66 sider, heraf 17 sider om jubilæet. Der indbydes til reception i anledning af jubilæet, og en hel dag med masterclass "Se mennesket". Talerne er her en præst, uddannelsesfolk, tidl. kirkeminister m.fl. Så treenigheden af kirke, uddannelse og visioner er fortsat relevant efter de første 100 år for Diakonforbundet Filadelfia.

Efter at have læst rigtig mange sider i Diakonbladet gennem de 100 år, er der to ting, der slår mig, og som jeg afslutningsvis vil trække frem med den helt brede pensel. Det synes som om energien i forbundet går i cykler: Nogle år (1929 og 2000) er det søgende blik vendt indad med spørgsmål som hvem er vi, hvad kan vi, hvad vil vi, og energien bliver nedtonet og noget tungere. Andre år (1950 og 1975) er der fuld knald på energien og masser af diakon-hænder bliver rakt ud mod omverdenen både indenlands og udenlands. Der er mod og kampånd og fokus på det, der kan og skal gøres. Måske er det her, vi som diakoner er bedst; når der er projekter og mål at nå, som ligger udenfor vores egen snævre sfære.

Den anden ting, som læsningen af Diakonbladet har henledt min opmærksomhed på, er spørgsmålet om konkret udmøntning af ansvar. Det er som om, og jeg kan naturligvis tage fejl, at når der er enighed om, at vi handler med den kristne tro og ånd som fundament, så er vores opgave løst. Jeg savner at den kristne dimension bliver konkret defineret og ført ud i handlingsdimensionen – hvad skal vi som diakoner (som minimum) tage på os og rent faktisk gennemføre. Hvad skal jeg fx i et projekt i min diakon-egenskab som minimum levere og tage ansvar for fra forberedelse, over gennemførelse, til afrapportering og slut evaluering af et projekt. Jeg tænker, vi vil vinde ved at være mere håndfaste i vores diakoni-væsen – både for vores egen skyld og for vores samarbejdspartneres.

**Et kæmpe til lykke med de første 100 år
– vi glæder os til de næste!**

Af Merete Nørgaard

Sang og musik sætter spor og er uopslidelige. Diakonforbundet Filadelfias bestyrelse besluttede derfor at bede en af Danmarks nyere, anerkendte salmedigtere, Janne Mark, om at skrive en sang eller salme i anledningen af forbundets 100-års jubilæum.

Janne Mark tog opgaven på sig, og resultatet blev til salmen: "Se mennesket".

Ved koncerten i Filadelfia kirke den 6. september 2024, fortalte hun om nogle af de mange tanker, stikord og samtaler, der har dannet grundlag for salmeteksten.

"Det her med, at vi allesammen kan udføre diakoni, som der var en, der sagde; at vi alle sammen pludselig kan være diakoner, det synes jeg var så smukt, og jeg kan ikke lade være med at sammenligne det lidt med, når folk siger til mig: Jeg vil så gerne synge med, men jeg kan ikke synge! Så svarer jeg altid: Selvfølgelig! ALLE kan synge! Og det har været dét, jeg så gerne ville prøve at få klargjort, for på den måde bliver vi alle sammen til ét stort fællesskab – og måske er det nogle gange usynligt, at man har del i det, med det, man handler på og gør, så jeg tænkte, om jeg måske kunne prøve at få en lille flig med af dét, og gøre det synligt."

Melodisk er Janne Mark, efter eget udsagn, meget inspireret af den nordatlantiske folketone, og det vil man nok kunne genkende flere steder i melodien.

Med Janne Mark Trio blev sangen nynnet og sunget og nydt, og ved festgudstjenesten dagen efter, i forbindelse med Diakonforbundet Filadelfias jubilæumsreception, blev den for første gang sunget af en menighed – med smuk ledsagelse af orgel og fløjte.

Find en optagelse af salmen fra festgudstjenesten på forbundets hjemmeside. Læs teksten, spil melodien, lyt, syng med, del den og glæd dig. "Se mennesket" er en (jubilæums)gave til os alle sammen..

Find noder, tekst og lydoptagelse på hjemmesiden: www.diaakonforbund.dk

En salme bliver til

Janne Mark Trio uropførte den helt nye salme, "Se mennesket", ved en koncert i Filadelfia kirke d. 6. sep. 2024. Trioen består af Janne Mark – sang, Esben Eyermann – bas og Henrik Gunde – klaver.

Foto: Merete Nørgaard.

Se mennesket

Til Diakonforbundet Filadelfias' 100-års jubilæum 2024

Tekst & musik: Janne Mark, aug. 2024

Dm C/E F C Gm Gm/Bb A A/C#
 På det der ser ud som en om-vej le-ves en del af li-vet og blir' en
 Dm C/E F Dm G F/A Bb F (gentag herfra sidste gang)
 ind-sigt, at no-get gud-dom-me-ligt fyldt med ur-håb i al-ting er; i en
 Gm C/E F Gm F/A Bb6 C(sus4) C F/A
 for-doms-fri for-bind-el-se op-står føl-ge-skab for en tid og langs
 Bb C Dm G F/C Bb Gm D(sus4) D
 hjer-ter-nes san-de for-vand-lings-sti åb-nes ad-gan-ge til at se:

1. På det der ser ud som en omvej
 leves en del af livet og blir'
 en indsigt, at noget guddommeligt
 fyldt med urhåb i alting er;
 i en fordomsfri forbindelse
 opstår følgeskab for en tid
 og langs hjerternes sande forvandlingssti
 åbnes adgange til at se:

2. At se mennesket er for alle
 uden begrænsning, titler og krav,
 er røsten, der bærer på trods og handler
 for menneskets værd og tarv.
 Vi blir' fremkaldt i hinandens blik,
 noget frisættes, skænkes blidt,
 går med os, går imellem med trøst og hjælp
 overalt, altid uanmeldt.

3. Vær sorgfuld så længe du må,
 hvem kender et hjertes tid i det blå?
 Åh, giv os et mod, der kan lytte, tro,
 blive næste for næsten nu.
 På et solbeskinnet højdedrag
 synger lærkerne for påny
 og med dem vil jeg synge for dig, min ven
 til du selv synger med igen.

På et solbeskinnet højdedrag
 synger lærkerne for påny
 og med dem, vil du synge for mig, min ven
 til jeg selv synger med igen?

Kilder:

Diakonforbundet Filadelfia, Fagblad om diakoni 3+4 2024

Hans Raun Iversen & Eberhard Harbsmeier, Praktisk Teologi 1995

Kirsten Bühler, Diaconia viatorum - om at leve i foreløbigheden, Diakonhøjskolen 1999

Mother Teresa's bøn til børnehospitalet - Malcom Muggeridge, Something beautiful for God 1971

Lene Husted Ørnø, Sanne Damborg, Tine Illum – samtaler om diakoni 2024

Laurits og Bjarne har 60-års jubilæum som diakoner

Det kammeratlige fællesskab var stort, siger 93-årige Laurits Petersen og 82-årige Bjarne Enemark

Forleden sad Laurits Petersen på 93 år og Bjarne Enemark på 82 år på bænken foran Festsalen med en hel særlig forbundethed.

De har fulgt hinanden, siden de blev diakoner fra Filadelfia for 60 år siden. Dengang tog uddannelsen tre år. Undervejs boede de på værelser på Rønnebærhus, hvor Filadelfia Uddannelse nu holder til.

Laurits Petersen bakker på sin pibe. Han gør klar til at fortælle sin historie efter kaffe og lagkage i Filadelfias festsal, hvor Diakonforbundet Filadelfia holdt 100-års jubilæum.

“Der var mere samling på det dengang – også det kristne. Vi lever i et sekulariseret samfund. Religion taler vi ikke så meget om, omsorg er noget, man ordner med penge. Folk får mere i bi-stand og så videre,” mener Laurits Petersen.

Efter uddannelsen som diakoner har de har begge to været ledere på forskellige plejehjem – nogle gange flere på en gang.

“Uddannelsen kunne man altid bruge. Man lærte at holde taler og skrive på skrivemaskine. Det fik jeg brug for som leder,” siger Bjarne Enemark.

Da de to boede på Filadelfia, havde de kærester i København, som de besøgte. Tiden dengang lyder fornøjelig. De to ses ikke tit i dag. Laurits Petersen holder til i Nordjylland, mens Bjarne Enemark bor på Lolland. Men i dag er de sammen.

“Vi tænker livet baglæns. Vi tænker på minderne. Vi er de sidste, som lever fra det hold, vi gik på”, forklarer Laurits Petersen.

Bjarne Enemark er barnefødt i Naskov på Lolland. Men forældrene flyttede til Dianalund. Faren var også diakon, og den lille Bjarne ville gå samme vej.

De to kigger rundt på Filadelfia og de gule bygninger. De husker det kammeratlige fællesskab, mad-vognene der rullede rundt og den særlige stemning for 60 år siden.

100 år med Diakonforbundet Filadelfia

130 gæster deltog, da Diakonforbundet fejrede sit jubilæum hen over flere dage

Tekst og billeder: Lene Løvschall, Filadelfia

Diakonforbundet Filadelfia fejrede i weekenden den 6.-7. september, 100-års jubilæum. Forbundet blev stiftet i 1924.

Velkomsten blev indledt af Sanne Damborg, formand for Diakonforbundet Filadelfia. Hun fortalte blandt andet om alle de fine håndlavede muleposer, som lå på stolene. De var blevet syet i løbet af vinteren, og ingen af dem var ens. Et symbol på, at vi mennesker ikke er ens – men alligevel lige værdige og fine.

Lisbeth Nielsen, adm. direktør på Filadelfia Epilepsihospital og sociale tilbud, bød de mange gæster velkommen og fortalte, at senere på måneden har bestyrelsen på Filadelfia emnet diakoni på dagsordenen.

Administrerende direktør Lisbeth Nielsen bød velkommen til Filadelfia

Den første oplægsholder var Tommy Kjær Lassen, teolog og lektor. Han indledte med at tale under overskriften 'Se mennesket.' Han huskede på filosof Humberto Maturana – som siger, at det er noget særligt at blive set. Man husker det måske tilbage i skoletiden, hvor en skolelærer 'så en'.

Tommy Kjær Lassen gjorde også opmærksom på, at der samtidig med kommunikationen mellem to mennesker også kører et relationsspor. Hvis relationen ikke er god, så hører man måske ikke budskabet eller forstår det anderledes.

Teolog Tommy Kjær Lassen holdt oplæg om at se mennesket.

Tidligere kirke- og kulturminister Mette Bock var inviteret til at tale om, hvordan diakonien kan blive en relevant røst i samfundsdebatten.

Diakon Conny Hjelm fra Filadelfia og Mette Bock satte hinanden stævne på scenen og stillede spørgsmål:

Hvad er dit håb, når vi går 25 år frem i tiden, spurgte Mette Bock.

“Mit håb er, at det er overflødigt at tale om diakoni, men at det bare ligger som en tone. Det er selvsagt”, svarede Conny Hjelm.

“Det er en dødssejler! Det er lige som med manden, som en gang i livet har sagt, at han elsker sin kone, så behøver han ikke sige det mere. Men alt hvad du ikke taler om, det bliver glemt,” svarede Mette Bock.

Conny Hjelm og Mette Bock i samtale til Masterclass.

“Mit håb er, at det er overflødigt at tale om diakoni, men at det bare ligger som en tone. Det er selvsagt”

Conny Hjelm.

“Det er en dødssejler! Det er lige som med manden, som en gang i livet har sagt, at han elsker sin kone, så behøver han ikke sige det mere. Men alt hvad du ikke taler om, det bliver glemt”

Mette Bock.

Mette Bock fremhævede nødvendigheden af at tale om diakonien i dryp til venner, kollegaer og naboen. Det hjælper med at få diakonien frem i lyset.

En af deltagerne i festsalen rejste sig op og fortalte om en fin historie fra Epilepsihospitalet, hvor han havde ledsaget sin niece til konsultation hos overlæge Harald Møller.

“Harald mødte min niece som menneske. Der gik en engel gennem lokalet. Det var diakoni i praksis, selvom Harald måske slet ikke ved, hvad det er,” forklarede den pårørende.

Masterclass var arrangeret af Diakonforbundet Filadelfia i samarbejde med Roskilde Stifts Diakoniudvalg. Efter lørdagens masterclass var der sang i kirken og festmiddag. Kirken var rammen om en festgudstjeneste om søndagen med deltagelse af biskop Ulla Thorbjørn Hansen fra Roskilde Stift.

Filadelfias Festsal var rammen om Diakonforbundet Filadelfias 100 års jubilæum.

Diakonien faglighed og kompetence på Filadelfia

– en udvikling

Af Conny Hjelm, Diakon

Diakoni udvikler og forandrer sig gennem tiderne. Heldigvis – ellers var den i fare for alene at blive en historisk museumsgenstand. På Filadelfia ses denne udvikling tydeligst i hvorledes diakonien har været beskrevet og defineret. Det er ikke sikkert at handlingerne har været væsentligt forskellige, men motivationen kan have forskellige afsæt. De to afsæt, som præger Filadelfias historik kan ganske kort beskrives således:

Historisk udgangspunkt

– som menighed og arbejdende fællesskaber

- ✱ ”Kolonien Philadelphia skulle være som en menighed for de svage mennesker, der ikke var plads til i samfundet” (Hamre 1997:27); det skulle være et lille samfund, en form for hjem (Hamre 1997:26)
- ✱ ”De syges pleje – en kristen kærlighedsgerning” (Hamre 1997:31); et ”arbejde i Guds riges tjeneste” (Hamre 1997:31)
- ✱ Dr. Sells bud på diakoni: ”Med betegnelsen Diakoni forstås Barmhjertighedens tjeneste imod dem, der særligt trænger dertil: Syge, Fattige, Elendige af forskellig Art, Børn, i Herrens Efterfølgelse, i Hans Kærlighed, som elsker os og som elskede os først. ”Salige er de Barmhjertige, thi de skal vederfares Barmhjertighed (Hamre 1997:63)

Aktuelt udgangspunkt – som faglig praksis

- ✱ ”Vi er optaget af at styrke fagligheden indenfor diakoni og ledelse. Diakoni er at møde mennesker med værdighed og indlevelse – i dagligdagen og når livet er svært” (Jantzen 2014:2)
- ✱ ”Diakonien faglighed hører hjemme i kristendommens handlingsdimension og har alene til opgave at bekræfte en ubetinget menneskelighed”. (Hjelm 2015:46)
 - Skabe et menneskeligt rum, hvor vi først og fremmest mødes menneske til menneske og ikke rolle til rolle (Hjelm 2015:46-47). Her deles vi om, at være sammen i livet som det ér - at rumme livet i sin helhed og ikke kun i sin vellykkethed (Hjelm 2015:48).

Diakonien forhold til kristendommens værdier, som det værdimæssige grundlag

- Ethvert menneske har ubetinget og enestående værdi (Fortællingen om verdensdommen, Mattæus 25, 31-46), (Husted 2005:66-67)
- Vore livsmuligheder er en gave og en opgave som vi skal risikere og udleve så godt vi kan (Fortællingen om de betroede talenter, Mattæus 25, 14-30), (Husted 2005:337-338)
- Vi stilles alle lige som mennesker ”hvad angår at kunne leve et godt liv” (Fortællingen om arbejderne i vingården, Mattæus 20, 1-16), (Husted 2005:226)

Litteratur

Hamre, Bjørn (1997): .. Syge må plejes med kærlighed. Kolonien Filadelfia 1897-1997. Dianalund. Kolonien Filadelfia.

Hjelm, Conny (2017): Diakoni for novicer og nørder. Skriveforlaget.

Husted, Jørgen (2005): Etik, moral & værdier. Forlaget Philosophia.

Jantzen, Connie Yilmaz (2014): CENTER FOR DIAKONI OG LEDELSE. Dianalund: Center for Diakoni og Ledelse (Pjece)

Den beskrivelse af Diakoniens Faglighed og kompetence var det allerførste, som Filadelfia Uddannelse (daværende: Center for Diakoni og Ledelse) bud på en samlet beskrivelse af, hvad vi mente med diakoni som faglighed. Skønt vi på nogle punkter har overhalet indholdet, så er langt det meste stadig det grundlag, som vi uddanner diakoner på i dag.

For 10-15 år siden var det stadig nyt at tale om, at diakoni også kunne forstås som en faglighed. Dette var med til at udvide diakoniens udtryksformer, som tidligere næsten udelukkende blev set som en forlængelse af menighedsdiakonien. Man kan i dokumentet nogle steder notere sig, at dette er skrevet i modvind – men med en vis stædighed.

I dag står vi et helt andet sted, hvor diakoniundervisning og forskning i et tværfagligt fællesnordisk miljø arbejder sammen om at opbygge en egentlig diakonividskabelighed. Altså en forståelsesramme for diakoni, som udfolder erfaringer fra mange forskellige typer af diakonipraksisser. Det er spændende at følge dette arbejde, hvor det er handlingen (og ikke teorier), der viser vej til, hvordan diakoni kan forstås, tolkes og videregives i uddannelse af diakoner og diakonale medarbejdere. På Filadelfia satses på, at der her i efteråret indleveres den første phd indenfor diakonividskab med et afsæt i en medmenneskelig samtalepraksis udført i samarbejde mellem Filadelfia Uddannelse og patienter og sygeplejersker på Epilepsihospitalet.

Men altså, her kan du læse det allerførste skridt i denne vandring.

God fornøjelse!

Diakoniens faglighed og kompetence

– en model

Af Conny Hjelm, Diakon

A.	Problemformulering	31
B.	Teser	31
1.	Diakonien har sin egen faglighed	31
2.	Diakoniens faglighed	31
3.	En model for diakonal kompetence..	32
C.	Diakoniens faglighed	33
1.	Kristendommens handlingsdimension	33
2.	Bekræfte	34
3.	Ubetingset	36
4.	Menneskelighed	37
D.	Model til beskrivelse af diakonal kompetence	39
1.	Udvikling af en model	39
2.	Metode til beskrivelse af diakonal kompetence	39
E.	Afslutning	43

A. Problemformulering

Traditionelt har diakonien ikke været defineret som et selvstændigt fag blandt andre. Den ses som regel som et emne inden for teologien, primært den praktiske teologi. Det er imidlertid vores påstand, at diakoni er et fag med sin egen metode og sine egne kompetencer.

Diakoniens faglighed er aldrig blevet gennemtænkt og verbaliseret af diakonifaget selv. Årsagen skal sandsynligvis findes i, at en sådan gennearbejdning aldrig har været nødvendig, eftersom diakondragt eller diakonissehus tidligere satte naturlige rammer og en dagsorden for det diakonale arbejde. Diakonens trygge, velkendte rammer eksisterer imidlertid ikke mere. Behovet for diakoni er i dag stort, men paradoksalt nok skal man som diakon samtidigt mere individuelt end tidligere selv definere og indrette "rummet" for sit meget personligt prægede arbejde. Det skal oven i købet ske i en dansk kontekst, hvor ordene 'diakoni' og 'diakon' næsten ikke kendes.

Diakonen af i dag lever altså under helt andre forudsætninger end tidligere. Der er derfor et stort behov for at gennemtænke diakoniens faglighed og give den et kompetenceløft. Diakoniens faglighed eksisterer i dag som tidligere, men manglen på refleksion over og præcisering af denne faglighed er iøjnefaldende. De foreliggende teser er et forsøg på at beskrive den diakonale faglighed.

Indledningsvis vil vi fremsætte en række korte teser, som ligger til grund for forsøget på at beskrive diakoniens faglighed og kompetence. (Tese 1-3). Derefter vil vi gå i dybden, og beskrive hvad vi mener, der ligger bag definitionen på diakoniens faglighed (uddybelse af tese 2.1). Endelig præsenterer vi en model til beskrivelse af diakonal kompetence (uddybelse af tese 3).

B. Teser

1. Diakonien har sin egen faglighed.

1. Diakonien har sin egen faglighed.

Diakoniens vinkel til mennesket er hverken ensidigt teologisk, psykologisk, sociologisk eller socialfagligt. Disse fag rummer erkendelser og viden, som er uundværlige for diakonien, men de udgør ikke diakoniens vinkel. De er gode hjælpediscipliner til diakoniens egen faglighed.

2. Diakoniens faglighed.

2.1 Diakoniens faglighed hører hjemme i kristendommens handlingsdimension og har alene til opgave at bekræfte en ubetinget menneskelighed.

Vi har valgt at bruge ordet "menneskelighed" i stedet for "menneskeværdighed", da vi mener, at ordet ikke er dækkende. Vi tror, at diakonien skal mere end at bekræfte "menneskeværdighed". I ordet "menneskelighed" ligger også det, at mennesket i et kristent perspektiv opfattes som splittet mellem to kræfter, det gode og det onde, Gud og Djævelen. Og at mennesket lever midt i denne splittethed, - ikke enten i det gode eller det onde. Det er der ikke altid megen værdighed ved, men det er et menneskeligt vilkår, at det er sådan. Man kan sige at diakonien har til opgave at bekræfte mennesket stående der, midt mellem kræfter der fører til døden og kræfter, der fører til livet. Og med baggrund i denne ubetingede bekræftelse af, at sådan er det at være menneske(lig), er det diakoniens faglige handling at hjælpe medmennesket til at tage del i kampen og række efter livet og ikke efter døden.

2.2 Diakoniens faglighed har sit udspring i et individuelt kristent trosgrundlag.

I diakoniens faglighed indgår følgende tre elementer, som er uadskillige: Erhvervsuddannelse, personlighed og tro. Troen udgør de livsværdier, som er udgangspunktet og selve motivationen for det diakonale arbejde.

2.3 Diakoniens faglighed er tværfaglig og udøves indenfor vidt forskellige private og erhvervsfaglige rammer.

Diakoni udøves både som almen diakoni og som professionel diakoni. Almen diakoni udøves af alle, som praktiserer kristen næstekærlighed, og professionel diakoni udøves af diakoner og diakonisser, der varetager diakonale opgaver. En diakon / diakonisse er et kristent menneske, der har gennemført en diakonal uddannelse, og som er kirkeligt indviet. Diakoni udøves ligeledes af institutioner og organisationer, der påtager sig diakonale opgaver ved at skabe rammer for og ansætte medarbejdere til opgaverne.

Diakonien har derfor ikke en bestemt målgruppe eller et bestemt erhverv, som den udøves indenfor. Diakonien kan udøves overalt, hvor mennesker mødes, privat eller arbejdsmæssigt. Diakonen er ikke afhængig af en bestemt ramme, men er en måde at forholde sig til hinanden på. Man kan sige, at diakonien alle steder kan skabe et "menneskeligt rum", som er betinget af at man indgår i en personlig relation frem for en på forhånd defineret rolle. Man kan sige at diakoni som faglighed er personbåret frem for rollebåret,¹ og kan derfor udøves både alment og professionelt.

Fordi diakoniens faglighed er tværfaglig og derfor ikke kan begrænses til afgrænsede og veldefinerede (arbejds)områder opstår et behov for en metode/model, der kan beskrive diakoniens faglighed uanset om den udøves alment eller professionelt.

2.4. Diakoniens faglighed må synliggøres som faglighed gennem en beskrivelse af den diakonifaglige kompetence (som diakonifagligheden tilfører det konkrete møde).

Hvis diakonien skal fremstå faglig må de kompetencer, som tilføres kunne konkretiseres og synliggøres. Det skal være muligt at kunne verbalisere, hvilke kompetencer diakonifagligheden tilfører mødet med medmennesket, både når det drejer sig om det private møde og det professionelle møde. Hvis ikke dette er muligt, vil diakonien som faglighed fremstå

så ukonkret, at det ikke er muligt at tillægge denne faglighed en tyngde. Det er afgørende, at det er muligt at beskrive og dokumentere de diakonale kompetencer på en måde, som ligger på højde med andre fagligheder (fx socialpædagogisk, sygeplejefaglig osv.). Der er derfor brug for en model der konkret kan beskrive diakonifaglighedens kompetence ind i mødet med medmennesket, både på det private og professionelle plan.

3. En model for diakonal kompetence må konkret beskrive diakonifaglighedens kompetence ind i mødet med medmennesket, både på det almene og professionelle plan.

Den diakonale kompetencemodel, som vi vælger at fremlægge (punkt D) giver et bud på en *metode*, der kan beskrive den diakonifaglige kompetence. Den valgte metode er *tværfaglig*. Diakoniens omdrejningspunkt er mødet med medmennesket. Og overordnet set hviler diakoniens faglighed ind i dette møde på to punkter, som er *den personlige relation* og *handlingsdimensionen*.

Den personlige relation er afgørende for at mødet i det hele taget finder sted. Man må kunne stille op som menneske, for at kunne bekræfte en ubetinget menneskelighed. *Handlingsdimensionen* er knyttet til diakoniens væsen. Diakoni hører som sagt hjemme i kristendommens handlingsdimension, hvor det primære mål er at gøre noget og udføre en handling.

Vi mener, at en model for diakonal kompetence må beskrive kompetencer på tre niveauer, - det personlige niveau, det tekniske niveau og det teoretiske niveau.

Personlig kompetence er evnen til nærvær og indføling, den tekniske kompetence er evnen til etisk handling og den teoretiske kompetence er evne til refleksion over erfarings- og vidensgrundlag. Man er kompetent indenfor

¹ Jf. Camilla Sløk og Anders la Cour: "Modets nærvær", i: Social Krifik 99/2005, s. 40

disse tre områder, når man besidder færdigheden til nærvær og indføling, etisk handling og refleksion over erfarings- og vidensgrundlag.

Den tekniske og teoretiske kompetence er underordnet den personlige kompetence, forstået således, at både handling og refleksion er hjælpediscipliner til den personlige kompetence. Dermed også sagt at hvis ikke man kan indgå i mødet og være tilstede i mødet med medmennesket som person, så forsvinder forudsætningen for diakoni og den platform, som diakoniens faglighed opererer på.

Lad os se nærmere på, hvorfor den personlige kompetence er så altafgørende indenfor diakoniens faglighed.

Kravet om bekræftelse, som et udtryk for ubetinget kærlighed, understreger, at diakoni i sin faglighed mere er personbåret end rollebåret.² En rolle er ude af stand til at elske. Det kan kun en person. Den personlige kompetence består i et menneskes evne til at *være til stede* på en diakonal relevant måde i forhold til målgruppen. Der er her tale om en opøvelse af færdigheden at kunne rumme og være til stede i det bekræftende møde med næsten.

Det personlige nærvær kendetegnes af to aspekter – opmærksomhed og etik forstået som en ægte interesse for, hvad dér tjener næstens bedste.

Opmærksomhed er ideelt set tilstedeværelse i det givne øjeblik på en koncentreret og troværdig måde. Dette er forudsætningen for, at de teoretiske og tekniske færdigheder kan bruges på en konstruktiv måde. Diakonen bør være i stand til at bruge sig selv med sine følelser, sanser, fornemmelser og tænkeevner som observationsinstrument. Den personlige kompetence giver sig her udslag i evnen til indlevelse i næstens situation. Dette kræver en del af diakonen, der eksempelvis må være i stand til at kunne give og modtage nærhed uden at miste sig selv. Modet til at lade sig konfrontere med både svaghed og styrke er ligeledes vigtigt. Personlig kompetence forudsætter en vis fortrolighed med egne stærke og svage sider.

Når den personlige kompetence er afklaret, er der sat ord på, hvad jeg kan, hvad jeg skal øve mig i, og hvad jeg skal holde mig fra.

Den diakonale kernekompetence, som koncentreret nærvær er, opnås igennem en personlig udviklingsproces og den øgede bevidsthed omkring egne ressourcer, blinde pletter og grænser, som en sådan proces medfører og har betydning i mødet med medmennesket.

Diakonens *etiske forpligtelse* ligger i forlængelse af kravet om fuldstændigt nærvær. Vi definerer den etiske pligt som fordringen om at være til stede *med* sig selv, *som* sig selv *for* sin næste. Fokus er her på næstens sande interesser.

Den diakonale etik kan kaldes for en personetik, idet den ikke er identisk med det at kende og huske et bestemt sæt etiske regler. Den er derimod integreret i personen selv i den forstand, at diakonen må lære at mærke efter, hvad der er næstens virkelige interesse. Evnen til indføling forudsætter, nøjagtigt som nærværet, en personlig proces hos diakonen. Kontakten med næsten ud fra en personligt integreret etik, må være båret af autencitet, som kun kan opnås, hvis diakonen har tilstrækkeligt kendskab til sin egen person og de ressourcer, som den rummer.

C. Diakoniens faglighed (AD 2.1)

Vi definerer diakoniens faglighed således: *Diakoniens faglighed hører hjemme i kristendommens handlingsdimension og har alene til opgave at bekræfte en ubetinget menneskelighed*. Vi vil i det følgende yderligere belyse, hvad der menes med de enkelte ord.

1. Kristendommens handlingsdimension

Diakoniens faglighed hører hjemme i *kristendommens handlingsdimension* og har alene til opgave at bekræfte en ubetinget menneskelighed.

² If. Camilla Sløk og Anders la Cour. "Modets nærvær", i: Social Kritik 99/2005, s. 40.

Hvad menes, når vi siger ”kristendommens handlingsdimension”?

Diakoni har sit udspring i kristendommen og er forankret i dens værdier. Diakonien grundlag ligger uden for faget selv, i Guds kærlighed. Kun fordi Gud har elsket os først bliver vi i stand til at elske og imødekomme et andet menneske. Den kristne spiritualitet, ligger implicit i diakoniens grundlag og selvforståelse.

Den bekræftelse af ubetinget menneskelighed, som er diakoniens faglighed, er potentielt til stede i alle former for møder mellem mennesker, også i sammenhænge, hvor kristendommen og dens værdier ikke udtales eller konkret udtrykkes. Guds skabende handling i og mellem mennesker er ikke afhængig af menneskers evne til at kommunikere evangeliet.

Kristendommen har tre grundlæggende værdier, som altid må vise sig i handling. De kristne grundværdier udleveres i mødet med næsten. Udgangspunktet for dette diakonale handlingsideal er den bekræftelse af ethvert *menneskes ubetingede værdighed*, som har grund i Det nye Testamente (jf. Mtth. 25,31-44 om verdensdommen). Alle menneskers ubetingede værdi betyder, at vi aldrig må give op over for et andet menneske. Der må altid være plads til endnu en mulighed, selv når alle muligheder synes udtømt. Alt liv har samme ret til udfoldelse, og alle mennesker har den samme pligt til at leve fuldt ud i respekt.

At kristendommen er grundlaget for diakoniens faglighed betyder også, at alle mennesker ved siden af den menneskelige værdi også er fælles om et enestående *ansvar* for sit eget og andres liv (jf. Mtth. 25,14-30 om de betroede talenter). Det er kun den enkelte selv, der kan tage ansvar for sit liv og forsøge at få noget værdifuldt ud af det. Ingen har kontrol over, hvad der kan ske i et livsforløb, men alle er frie til at vælge, hvilken mening det skal tillægges.

Uanset de forskellige livsvilkår, som vi måtte have, er alle stillet lige i forhold til livet. Alle får samme løn: Et liv (jf. Mtth. 20,1-16 om arbejderne i vingården). Når et menneske med afsæt i sine særlige forhold og muligheder tager sit liv på sig, er intet liv mere vellykket i Guds øjne end andre. Alle *kan* lykkes som menneske.

Hvad menes, når vi siger ”handlingsdimension”?

Diakoni er ikke primært knyttet til kristendommen gennem ord, men er slet og ret ”kristendom i handling”. Dette faktum var lettere at have med at gøre, dengang diakoni primært handlede om at uddele tøj og smøre fedtemadder. I den moderne diakoni ses handlingen ofte i samtalens form, og det er med til at vanskeliggøre tydeliggørelsen af handlingsdimensionen og dets afgrænsethed i forhold til andre af kristendommens utryk.

For at tydeliggøre forskellene, så kan man, når der males med den brede pensel, sige at overordnet set så fokuserer fx den klosterlige tradition på meditativ fordybelse med det formål at opleve erfaringen af at være ét med Gud. Den akademiske teologiske tradition fokuserer på tankemæssig erkendelse og mental aktivitet med det formål at tolke tekster.

I den diakonale tradition rettes fokus mod aktivt at handle ind i en kompliceret hverdag på en måde, som konkret giver mulighed for at ændre på en situation.

2. Bekræfte.

Diakoniens faglighed hører hjemme i kristendommens handlingsdimension og har alene til opgave at *bekræfte* en ubetinget menneskelighed.

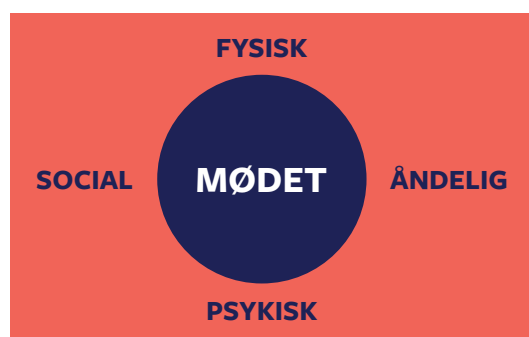
Hvad menes, når vi siger ”at bekræfte”? Bekræftelse er

- at bevidne et andet menneskes liv,
- at give plads for et andet menneskes følelser, tanker og oplevelser og
- at reagere på det, som man ser og hører.

At bekræfte et andet menneske er at se og høre dets enestående livshistorie og med eller uden ord at udtrykke, at den er set og hørt. Det ligger i det kristne livssyn, at alle mennesker har behov for bekræftelse. ”Ordet skaber, hvad det nævner”, siger Grundtvig. At være skabt er at være tiltalt og bekræftet af Gud. Det er en grundlæggende menneskelig forpligtelse at insistere på, at denne bekræftelse er eviggyldig og grænseløs. Bekræftelse af et menneskeliv er et eksempel på Guds fortsatte skabelse i dette liv.

Bekræftelse er et andet ord for at elske og dermed et af de vigtigste elementer i kunsten at være medmenneske. At være medmenneske kan aldrig blive noget tillært. Noget, som er en konstant egenskab. Ingen kan uddannes til at elske, men alle kan blive dygtigere til at vise et vist mål af kærlighed, til at bekræfte. Ét af bekræftelsens centrale elementer er *gensidighed*. Kærlighed er ikke blot en aktiv handling, det at give, men også evnen til at tage imod. Det er i evnen til at lade sig bevæge, at bekræftelsens gensidighedselement ligger. Gensidighedens kendetegn er lydhørhed over for den forpligtelse, der ligger i øjeblikket. Netop gensidighedens nødvendighed betyder, at diakonens personlige kompetence er så vigtig. Kun en person lader sig bevæge. Det er en rolle ikke i stand til.

Ind i mødet med medmennesket benytter diakonien sig, som mange andre fag, af følgende vinkler.

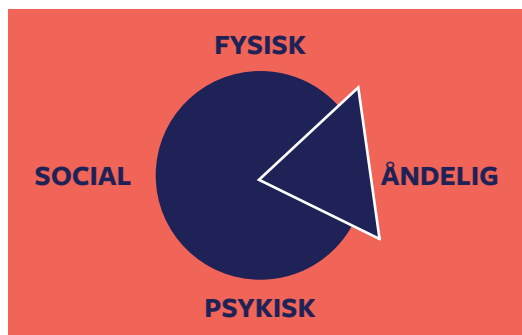

Imidlertid opleves det i udøvelsen af andre fagligheder ofte, at den åndelige dimension ikke operationaliseres på lige fod med de andre vinkler. Og man kan få fornemmelsen af at virkeligheden ser således ud:

Da diakoniens grundlag er kristendom, hvor åndelighed er implicit, så hører det til diakoniens faglighed også i det konkrete møde at kunne operationalisere og være faglig ind i mødet med den åndelige side.

Måske kan man sige, at i den moderne diakoni, har diakonien åbenlys mulighed til at tydeliggøre sin faglighed ved at kunne give faglig tyngde til den åndelige side. Hermed ikke sagt, at diakonien skal slippe de andre dimensioner. Så vil det se således ud:

Dette vil bl.a. tilføre at man i mødet med mennesker ud fra en faglig vinkel ville kunne drøfte de store eksistentielle livsspørgsmål og at det er integreret fx at kunne inddrage den enkeltes livsværdier fx som ressource til at leve sit liv. Diakoniens faglighed i den åndelige vinkel giver diakoniudøveren en række redskaber, der kan bruges, bl.a. når vi møder menneskelig lidelse. Lidelse er en uadskillelig del af livet, men den er også en uadskillelig del af livsmødet og de muligheder, som et menneske kan opdage i et åbent sansende møde med et andet menneske. Gennem omsorg kan vi komme i dyb kontakt med et andet menneskes sind, så dets livsmuligheder fremmes. Åbenhed, tillid og sansning er afgørende elementer i den måde, som vi møder hinanden på. Et registrerende blik, altså et blik, som er målrettet noget bestemt i næsten, lukker mødet og medfører, at vores egne principper og holdninger ofte spærrer for vurderingen af, hvilken handling, der er den bedste i en given situation.

Lidelse kan defineres som "et misforhold mellem kunnen og villen", mellem vore forventninger til livet og livets ofte barske vilkår. Lidelsen er kendetegnet af en udpræget for-

nemmelse af *fravær* – ❶ fravær af forståelse, ❷ fravær af fællesskab og ❸ fravær af fornemmelsen af, at der er en fremtid.³

❶ Diakoniens arbejdsområde er ofte det lidende menneske. Lidelse kan have et fysisk, psykisk, socialt og åndeligt aspekt. I kraft af fagliggørelsen af den åndelige vinkel har diakonien konkrete muligheder for at imødegå åndelig lidelse, der ofte kendetegnes af en tomhed, grænsende til meningsløshed. Der er en indbygget ligegyldighed i den åndelige tomhed, der ofte er ordløs. Med sin åndelige vinkel kan diakoniens faglighed i handling tilbyde et religiøst sprog, som kan give den lidende et vist mål af *forståelse* af, hvad der sker. Det religiøse sprog rækker ud over målelig menneskelig erfaring, og det kan bruges, uanset om brugeren er religiøs eller ej. Det er poetisk og lidenskabeligt, hvilket Det gamle Testamente giver utallige eksempler på. Det religiøse sprogs lidenskabelighed har, modsat hverdagssproget, en forløsende magt, både religiøst og alment eksistentielt.

❷ Med sit tilbud om at indgå i et *fællesskab* har diakoniens faglighed redskaber til at imødekomme lidelsens fravær af fællesskab. Diakonen behøver ikke at oprette nye fællesskaber, for fællesskabet eksisterer allerede i menigheden. Andre gange er det nødvendigt at oprette nye fællesskaber, som diakonien kan tilbyde den lidende.

❸ Også den lidendes følelse af, at der ingen *fremtid* er, har diakoniens faglighed redskaber til at imødekomme med åndelig omsorg. I den åndelige dimension ligger der en tro på, at der eksisterer en fremtid, der ligger ud over livet selv, eller at være med til at give en tro på dette.

3. Ubetinget.

Diakoniens faglighed hører hjemme i kristendommens handlingsdimension og har alene til opgave at bekræfte en *ubetinget* menneskelighed.

Hvad menes, når vi siger ”ubetinget”?

Det ubetingede i mødet med et menneske er knyttet til kærlighed. Det er knyttet til den relation, hvor man holder af uanset hvad! For at belyse hvordan diakonien kan anvende dette ubetingede i mødet med medmennesket, har vi valgt to forskellige teoretiske tilgange til det ”ubetingede”. Først belyses det gennem psykologerne Marianne Davidsen Nielsen og Ninni Leick, derefter Viktor Frankl.

I følge Marianne Davidsen Nielsen og Ninni Leick kan begrebet ”ubetinget kærlighed” muligvis være ikke-eksisterende i vores samfund. De begrundet det i at, det for det moderne menneske er risikabelt at blive følelsesmæssigt afhængigt af et andet menneske, at give sig hen i en ubetinget kærlighed. Hvis begrebet ikke eksisterer, gør længslen efter betingelsesløs kærlighed det imidlertid. Denne længsel kan ifølge psykologien skyldes tab af selvet i barndommen.⁴ Den ligger dybt i hvert enkelt menneske og får udtryk i jagten på sammenhæng i livet.

Ifølge Viktor Frankl drages mennesket ubevidst mod en transcendent relation, altså mod et gudsforhold. Eftersom den kristne gudsrelation netop er kendetegnet ved betingelsesløs kærlighed, er denne måske det eneste, der kan stille sulten efter en sådan.

Hvis den menneskelige dragning mod transcendenten er et almenmenneskeligt fænomen, er psykologiens teori om tab af selvet i barndommen utilstrækkelig. Ud fra en religiøs psykologisk forklaringsmodel eksisterer betingelsesløs kærlighed ikke, fordi mennesket ikke selv er i stand til at skabe denne. Tager man i stedet udgangspunkt i Frankls position,

³ Anne Elsebeth Overgaard: om åndelig omsorg (citater Svend Bjerg). Forum for kristen sundheds- og sygepleje 2002

⁴ Marianne Davidsen -Nielsen og Ninni Leick: Den nødvendige smerte – om sorg, sorgterapi og kriseintervention (København: Munksgaard, 1992), s. 27ff.

eksisterer både den betingelsesløse kærlighed og længslen efter denne, fordi mennesket er skabt i Guds billede. Menneskets længsel efter en mening med livet og længslen efter betingelsesløs kærlighed er således to sider af samme sag.

Diakonien udfordres af menneskets dobbelte længsel og må overveje, om dens handling ikke netop er at tage eksistentielle spørgsmål op. Er diakoniens opgave ikke måske ligefrem at styrke og tydeliggøre længslen efter det transcendent, hvor andre gør deres for at nedtone eller ligefrem behandle den? Diakoniens fortrolighed med den åndelige vinkel betyder, at noget af det mest særegne ved netop diakoniens faglighed er, at den tør følge mennesket i dets længsel, uden at bortforklare eller mætte den. Diakonien er i stand til at udholde det svære og næsten ubærlige i længslen, fordi den kender den menneskelige grundlængsel, længslen efter årsagen til min eksistens, min identitet og min historie. Kort sagt længslen efter Gud.

4. Menneskelighed.

Diakoniens faglighed hører hjemme i kristendommens handlingsdimension og har alene til opgave at bekræfte en ubetinget *menneskelighed*.

Hvad menes, når vi siger ”menneskelighed”? Som tidligere skrevet, så mener vi at mennesket i et kristent perspektiv opfattes som splittet mellem to kræfter, det gode og det onde, Gud og Djævelen. Og at mennesket lever midt i denne splittethed, – ikke enten i det gode eller det onde. I det følgende udfoldes perspektiver på denne spænding yderligere.

Som menneske, skabt i Guds billede, lever vi i et konstant spændingsfelt mellem erindring og håb, mellem den fortid, som Gud gav os, og de muligheder, som han vil give os i fremtiden. Vi befinder os i feltet mellem Guds fortidige skabelse såvel som fortløbende skabelse og engang fuldstændige nyskabelse.

Kristendommens tilgang til livet tilskynder til mod. Mod til at udholde spænding og modsætninger. Modet til dette udfolder sig som et firefoldigt blik på mennesket. ”Det diakonale

blik”, som vi kan kalde det for, ser mennesket i et længdeperspektiv, et relationsperspektiv, et dybdeperspektiv og et arvesyndsperspektiv.

❶ Det diakonale blik *længdeperspektiv* på mennesket betyder, at man inkluderer både menneskets skabelse og dets genløsning, dets fortid og dets fremtid. Dette helhedsperspektiv er en ressource i livet, fordi det giver mennesket mulighed for at erfare sig selv som værende i konstant bevægelse eller undervejs på sin livsvandring. I vandringen er det afgørende, at mennesket er i stand til at udholde livet i spændingen mellem fortid og fremtid, så fristelsen for at flygte ind i enten fortiden eller fremtiden og gøre sig til et med enten minder eller drømme undgås. Diakonien fastholder, at der både er et begyndelsespunkt og et endemål, en skabelse og en nyskabelse, men også, at livet foregår i spændingsfeltet mellem disse to realiteter. Hermed giver den mennesket redskaber til at leve i nuets spændingsfelt. Samtidigt med, at det får kontakt med den historie, den ’længde’, som Gud har givet os.

❷ Diakonien ser også mennesket i et *relationsperspektiv*, som gør det i stand til at leve i endnu et spændingsfelt, i spændingen mellem to mennesker. Denne spænding er svær at udholde. Derfor er risikoen for, at vi gør os til ét med enten det, der ligner os selv fuldstændigt eller med det, der slet ikke ligner os, overhængende. Diakonien motiverer mennesket til at udholde de modsætninger, der altid dukker op i mødet med andre.

❸ Endnu en kendetegnende ting ved diakonien er dens *dybdeperspektiv* på mennesket. Et menneskes personlighed består af mange modsatrettede delasperter, som det kan være hårdt arbejde at rumme. Derfor har vi en tendens til at identificere os med ét enkelt aspekt i os selv. Vores personlighed mister derved sin oprindelige dybde og sammensathed. Diakonien betragter mennesket som værende under Faderens, Sønnens og Helligåndens herredømme. Den menneskelige personligheds mange aspekter afspejler Gud selv. Den treenige Gud, der i sig er i stand til at rumme modsætninger,

kan netop derfor hjælpe mennesket til at holde sammen på sin personligheds mange aspekter uden at gå under i splittelse.

4 Endelig hjælper diakoniens menneskesyn os til at udholde spændingen mellem vores gode og dårlige sider. Fordi diakonien er bevidst om, at mennesket er en synder, motiverer den os til at udholde den menneskelige sammensathed. Derved minimeres risikoen for, at vi identificerer os helt med vores gode side (selvovervurdering) eller dårlige side (mindreværdsfølelse).

D. Model til beskrivelse af diakonal kompetence

1. Udvikling af en model.

Institut for Diakoni og Sjælesorg har gennem en årrække arbejdet på at udvikle en model, der kan synliggøre og beskrive den kompetence, som følger med diakoniens faglighed.

Formålet med at udvikle en kompetencemodel er, i en proces, at skabe bevidsthed, refleksion og dialog omkring, hvad det vil sige at have et diakonalt fundament og hvad det vil sige at handle diakonalt i det daglige arbejde, således at diakoniens faglighed⁵ kan udvikles. Samtidig stilles der krav om øget dokumentation fra offentlige og private bevillingsgiveres side. Desuden har især diakonale organisationer et ønske om at kunne formidle deres eksistensberettigelse, samt deres virksomme og meningsgivende metoder.

Kompetencemodellen retter sig mod personalegrupper både på lokalt niveau, det vil sige i forhold til den enkelte medarbejder eller institution, og på et overordnet niveau, det vil sige i forhold til den enkelte organisation.

Modellen består af fire arbejds gange:

- 1** Definition af begrebet diakoni.
- 2** Afklaring af næstens fordringer.

- 3** Afklaring af (fx medarbejders/organisationens) ressourcer.
- 4** Afklaring af (fx medarbejders/organisationens) diakonale kompetence.

2. Metode til beskrivelse af diakonal kompetence

Fase **1**: Bevidstgørelse af begrebet diakoni. I fase 1 spores deltagernes tanker ind på begrebet diakoni og hvorledes den enkelte selv definerer diakoni. Nødvendigheden af at definere diakoni kan sammenlignes med at bage en chokoladecake: Der skal være nogle bestemte ingredienser i den, ellers er det en anden cake. Hvilke ingredienser skal være til stede for at det handler om diakoni? Hvad kan medarbejderne ikke undvære, når der arbejdes diakonalt?

Deltagerne bedes on, ved hjælp af en brainstorm, at notere forslag til egne definitioner, der derefter gennem dialog sammenskrives til organisationens diakonidefinition. Definitionen skal være så konkret som mulig for at undgå fortolkningsdilemmaer, og skal karakteriseres ved at være tænkelig, ønskelig, gennemførlig, fokuseret, fleksibel og den skal kunne kommunikeres.

Opgave:

En bevidstgørelse af begrebet diakoni. Ellers har den enkelte medarbejder/institution ikke mulighed for at vide, hvornår man er diakonal faglig.

→ Formuler din egen diakonidefinition:

⁵ Begreberne faglighed, kompetencer og ressourcer forstås således: Faglighed er det fag man er uddannet til. Kompetence er evnen til at omsætte faglighed i praksis. Ressourcer er medfødte og tillærte evner.

Fase 2: Bevidstgørelse af ”næstens” fordringer.

Da diakoniens fordring kommer fra næsten, sker der i fase 2 bevidstgørelse, refleksion og dialog omkring, hvilke fordringer den hjælp-søgende har til medarbejderne - ikke kun som diakon, men som medarbejdere i organisationen. Det handler om at afdække næstens forventninger og behov til medarbejderne og organisationen. De fordringer som deltagerne kommer frem til, skal kunne udføres i praksis og måles. Processen er struktureret omkring de personlige, teoretiske og tekniske kompetencer.

Opgave:

Da fordringer til diakoni altid sættes af ”næsten”, så kommer kravene til diakonale kompetence først og fremmest fra næsten og for eksempel ikke fra en lærebog. Det betyder, at de mennesker, som fylder arbejdsdagen sætter fordringerne til den diakonale kompetence. Det er altså ikke undervisningen eller teorier, der er i første omgang er bestemmende.

- Formuler hvilke fordringer menneskene i din arbejdsdag kræver af dig: (Beskriv evt. først, hvad ”det er” de kommer med, og derefter hvilke krav det sætter til dig. Eller tag evt. udgangspunkt i, hvad du ser de gør, og hvilke fordringer de dermed sætter til dig.)

Fase 3: Et arbejde med at beskrive ressourcer. I fase 3 beskrives medarbejdernes og organisationens ressourcer i en matrix, for at afdække hvilke ressourcer, der besidder for at kunne imødekomme næstens fordringer.

De ressourcer som den enkelte medarbejder benytter sig af, er (matrixens lodrette side): erhvervsmæssig uddannelse og beskæftigelse, tro (livsværdier) og egen person(lighed). Disse

elementer har tre forskellige udtryk (matrixens vandrette side): det private, som er det man holder for sig selv; det personlige, som er ”ens stil” og endelig det professionelle udtryk.

Erhvervsmæssig uddannelse og beskæftigelse, tro (livsværdier) og egen person(lighed) er de elementer som diakonidannelsen er bygget op omkring.

Det private, det personlige og det professionelle udtryk er generelt socialfagligt anvendt.

Fasen omhandler en afdækning af medarbejdernes samlede ressourcer, og der er således ikke direkte fokus på diakoniens kompetencer. Dette sker først i fase 4.

Grunden til det private er et selvstændigt emne er, at det er væsentligt at synliggøre, hvad der ligger i det private, for at finde ud af, om der er overensstemmelse eller uoverensstemmelse mellem private tanker, holdninger, forhold osv., og arbejdsituationen, hvilket ud over at have betydning for medarbejderens engagement, funktionsdygtighed og eventuelle skjulte ressourcer, også har betydning for risikoen for at blive udbrændte.

Begrebet tro er ligeledes et selvstændigt emne. Tro ligger for de fleste i privatsfæren. Men det er nødvendigt at kunne identificere den professionelle tro og hvad der i arbejdet kan udføres på baggrund af tro som en professionel handling.

Matrixen gennemgås ved at stille en række spørgsmål i en bestemt rækkefølge:

Lodret: Benytter sig af Vandret: Gver sig udtryk i.	Privat	Personlighed/stil	Professionel
Erhvervsmæssig uddannelse og beskæftigelse	7) Hvad motiverer dig/ jer i arbejdet? Hvad er årsagen til at du/ I har valgt denne erhvervsuddannelse?	2) Hvad er typisk/ karakteristisk for dig/ jer som medarbejdere på baggrund af din/ jeres uddannelses- og erhvervsmæssige baggrund?	1) Hvad kan du/ I altid udføre i arbejdet på baggrund af din/ jeres uddannelses- og erhvervsmæssige baggrund?
Tro	8) Find ord for den tro/ overbevisning, der bor inde i dig/ jer?	4) Hvad er typisk/ karakteristisk for dig/ jer som medarbejdere på baggrund af dit/ jeres trosgrundlag	3) Hvad kan du/ I altid udføre i arbejdet ud fra trosgrundlaget?
Person(lighed)	9) Hvad arbejder du/ I med – hvad udfordrer dig/ jer – hvad overvejer du/ I inde i dig/ jer selv?	6) Hvad er typisk/ karakteristisk for dig/ jer som medarbejdere på baggrund af din/ jeres personlighed?	5) Hvad kan du/ I altid udføre i arbejdet på baggrund af din/ jeres personlighed?

Opgave:

→ Udfyld nedenstående skema.

De ressourcer som den enkelte person/institution benytter sig af er erhvervsmæssig faglighed(er), tro (livsværdier) og de ansattes person(lighed). Disse elementer har tre forskellige udtryk: det private, som jeg holder for mig selv; det personlige, som er "min stil" og endelig det professionelle, som er det almene, som fordres af enhver.

Lodret: Benytter sig af Vandret: Gver sig udtryk i.	Privat	Personlighed/stil	Professionel
Erhvervsmæssig uddannelse og beskæftigelse			
Tro			
Person(lighed)			

Fase 4: Beskrivelse af den diakonale kompetence.

Fase 4 starter med en opsummering af de første 3 faser: At der er udarbejdet en diakonidefinition, næstens fordringer er beskrevet og at der er udviklet en ressourcematrix. De første 3 faser har været en bevidstgørelse, refleksion og fælles dialog om delementer/byggestenene til diakoniens kompetence.

Ud fra de første 3 faser skal organisationens diakonikompetencer beskrives, så det bliver muligt i den daglige praksis, at have individuelle refleksioner og åbne kollegiale dialoger om diakoniens kompetence, udvikling og betydning for indsatsen. Dialoger om diakoniens funktion i og betydning for: "Gør vi det, vi siger vi gør?", "Hvorfor gør vi som vi gør?", "Hvordan virker det, vi gør?", "Hvad har betydning for, at det lykkedes?" og "Hvordan kan vi forbedre indsatsen?"

Beskrivelsen af diakoniens kompetence fremkommer indenfor de tre kompetence-områder:

- ☐ Personlig kompetence – færdigheder i at være der diakonalt relevant
- ☐ Teoretisk kompetence – færdigheder i at tænke diakonalt relevant
- ☐ Teknisk kompetence – færdigheder i at

handle diakonalt relevant at foretage følgende:

- ➔ Til de arbejdsopgaver som næstens fordringer har vist (fase 2) kobles de ressourcer (fase 3), som medarbejderne har.
- ➔ Disse koblinger formuleres i sætninger, så diakonidefinitionen bliver en integreret del af sætningerne.

Det bliver herefter muligt at redegøre for og evaluere betydningen af diakoniens 3 kompetencer.

Under personlig kompetence bedes deltagerne forholde sig konkret til værensdimensionen. Hvad har deltagerne af kompetencer for at kunne rumme, være i og operere i området med målgruppen?

Under teoretisk kompetence bedes deltagerne forholde sig konkret til teoretisk viden. Hvad medarbejderne har af teoretisk og reflekterende viden samt hvad medarbejderne reflekterer over i dagligdagen individuelt, fælles og sammen med beboerne.

Under teknisk kompetence bedes deltagerne forholde sig konkret til at kunne agere aktivt i en situation.

Opgave:

- ➔ Udfyld nedenstående model. Med udgangspunkt i diakonidefinitionen beskrives hvilke kompetencer du/institutionen besidder for at imødekomme næstens fordringer. [Kan måske med fordel deles i to dele: beskrivelse af de kompetencer, som der allerede besiddes og beskrivelse af de kompetencer, som er udviklingspotentialer.]

Personlig kompetence

Personlig kompetence handler om færdigheder til nærvær og indføling i at være tilstede diakonalt relevant. F.eks.:

- ☐ at kunne give sig selv uden at miste sig selv helt
- ☐ at kunne give og modtage nærhed i øjenhøjde
- ☐ at hvile i at det resultatløse også er mening
- ☐ at turde møde både svaghed og styrke
- ☐ at have tid til at have tid.

Teknisk kompetence

Teknisk kompetence indebærer færdigheder til etisk at handle diakonalt relevant. F.eks.:

- ☐ at turde gå fra tanke og ord til handling
- ☐ at kunne møde mennesket og ikke kun rollen
- ☐ at kunne omsætte kristendom til en væremåde blandt medmennesker.

Teoretisk kompetence

Teoretisk kompetence handler om viden og refleksion dvs. færdigheder i refleksion over erfarings- og vidensgrundlag diakonalt relevant. F. eks:

- ☐ at kunne genkende og argumentere for det diakonale og menneskelige i beslutninger relateret til dagligdagens udfordringer.
- ☐ at have menneskekundskab.
- ☐ at kunne begrunde diakonien, dvs. at kunne formulere dens berettigelse og nødvendighed.

E. Afslutning

Kompetencemodellen kan gennemføres med en mindre medarbejdergruppe (3-4 personer) på en dag. Ved større organisationer afsættes flere dage afhængigt af antal deltagere. Diakoniens kompetence ligger latent hos mange medarbejdere, hvorfor modellen kan gennemføres på forholdsvis kort tid. Dog kan modellen udbygges i forhold til evaluering og ekstern dokumentation, hvilket vil kræve længere tid.

Herværende beskrivelse kan som manual anvendes i forbindelse med organisationens egen afdækning af diakoniens kompetence.

Såfremt der ikke findes proceskonsulent-kompetencer i organisationen kan disse rekvireres ekstern, og det kan anbefales, at der som minimum anvendes ekstern proceskonsulent første gang modellen gennemføres.

Ved de to første implementeringer hos Slusen og Blå Kors Hjemmet, gav deltagerne udtryk for, at det var en udfordrende og givende proces, at få lov til at sætte ord på og forholde sig bevidst til diakoni. At komme ind til kernen af, hvad det vil sige at arbejde diakonalt i praksis. Det giver en større sikkerhed, bevidsthed og faglighed i arbejdet. ☺

”Jeg ville ønske, at jeg var lettere at elske”

Ord og billeder fra kanten

En bog, der giver et unikt indblik i mennesker, der kæmper med hjemløshed, misbrug og ensomhed. Bogen er skrevet af gadediakon Kamilla Maria Jakobsen med flere bidrag af kunstnere og digtere, der har været i berøring med livet på kanten.

Kamilla opsøger de mennesker, som de fleste går forbi.

“Når jeg tager ud på gaden, er jeg gæst. Her møder jeg mennesker, der udvider mit hjerte mere end noget andet. Min vigtigste opgave er nærvær. På gaden opdager jeg, at vi ikke er så forskellige. Nogle længes efter et hjem, men vi længes alle efter at finde hjem.”

Bogen indeholder samtaler, essays, digte og kunst, der formidler livet i al dets skrøbelighed og skønhed. Den inspirerer til, hvordan vi kan være medmennesker for hinanden.

Jeg ville ønske, at
jeg var lettere at elske

Ord og billeder fra livet på kanten

Kamilla Maria Jakobsen

Foldet sammen på midten

En dag ser jeg en kvinde, der ligger på asfalten. Hun er foroverbøjet og nærmest foldet sammen på midten. Ved siden af hende ligger en sprøjte. Hun har lige sprøjtet sig med heroin eller et andet sløvende stof. Jeg bliver bekymret og sætter mig på hug ved siden af hende. Der er vejtrækning, men det er svært at komme i kontakt. Jeg kender hendes navn, så jeg kalder på hende og spørger, om hun er okay.

“Jeg er okay,” siger hun med lukkede øjne, stadig foroverbøjet.

Jeg ser, der ligger en cigaret på hendes hals, den er gået ud, men har brændt huller i hendes trøje.

Jeg fjerner cigaretten og spørger igen, om hun er okay.

Hun bliver frustreret: “Hvorfor bliver du hele tiden ved med at spørge, om jeg er okay? Kan du ikke lade mig være i fred!?” siger hun snøvlende, men bestemt. “Det er pinligt, det her,” siger hun.

“Jeg synes ikke, det er pinligt, men jeg vil gerne sikre mig, at du er okay,” svarer jeg hende.

Hun beder mig gå, og det gør jeg. Jeg lader hende ligge der. Ser på hende på afstand. Hun er et lille menneske, tynd og benet, og alligevel fin og smuk, som hun ligger der foroverbøjet og foldet sammen på midten.

Jeg har efterhånden set mange mennesker ligge sådan. Set, hvordan ansigtet bliver tungt og næsten voksagtigt. Øjenlågene falder i, spyttet bliver liggende i munden, vejtrækningen sløves, bevægelserne bliver langsomme og går måske helt i stå. Virkningen, der skyldes stoffer med en dæmpende og bedøvende effekt. Bedøvet. Slukket. Væk. Skæv som ind i helvede.

20 minutter senere har nogle andre ringet efter en ambulance. Da jeg ser hende igen, skyller frygt og skyld ind over mig, for hun ser ud, som om hun er død. Mere bleg og stivnet end da jeg så hende sidst.

“Jeg har lige været her ... er der liv i hende?” udbryder jeg. Hendes mund står åben, og jeg kalder hendes navn. Tager fat i hendes skuldre og ved, at det er risikabelt, fordi hun kan have kanyler andre steder.

Ambulancen kommer, og redderne tager over. Hun kommer langsomt op at stå, men kan næsten ikke gå, så redderne overtaler hende til at tage med og køre hende til et værested. Hun går selv vaklende hen til båren, stadig med lukkede øjnene. Jeg gentager hendes navn, da hun lægger sig på båren. Hun smiler et kort øjeblik.

Vi har aldrig haft øjenkontakt. Men jeg forestiller mig, at hendes øjne er blå, måske med en lille smule grønt.

Jeg ved ikke, hvad jeg skal gøre - andet end at gentage hendes navn så kærligt som jeg kan.

Da jeg vågner næste morgen, ser jeg stadig hendes ansigt for mig, da jeg tror, at hun var død, og tvivlen sniger sig ind på mig. Var det forkert, at jeg gik fra hende?

Jeg grubler over, at jeg gik og lod hende ligge. Chokeret over, at det er blevet så normalt at se mennesker vælte rundt og gå fra dem, der er faldet sammen, fordi det er en normaltilstand i deres liv.

Jeg ringer til en gadesygeplejerske for at tale med hende om det, der er sket. Vi taler om grænser, der rykkes, fordi det ekstreme bliver normalt. Om respekten for den enkeltes selvbestemmelse og om pligten til at handle, når vi står over for menneskelig lidelse. Det er et etisk dilemma, og dem er der mange af, når vi har at gøre med mennesker, som er havnet i misbrug, sygdom og stor lidelse. For mange er det deres normaltilstand, og vi accepterer, at det er sådan. Nogle gange må vi gå, når vi bliver bedt om det, og andre gange må vi handle på trods.

Hvordan møder man bedst et menneske, der ligger på asfalten, foldet sammen på midten, bedøvet og med et ønske om at være i en tilstand uden at føle noget?

Det føles nærmest krænkende at bede det menneske komme tilbage til den virkelighed, det forsøger at flygte fra. "Er du okay?" er nærmest en provokation. Selvfølgelig er det menneske ikke okay, så lad hende være og lad hende føle ingenting, når livet ikke længere er værd at leve i vågen tilstand!

Og vi, der er vågne og vidner til, at det menneske ligger der. Hvad skal vi stille op? Hvad er vores ansvar? Hvad er vores forpligtelse? Vi kan ikke stille krav om, at det menneske, der ligger på asfalten, skal være vågent for vores skyld. Vi kan ikke bilde det menneske ind, at vi kan fjerne smerten, og love, at livet bliver en dans på roser, hvis man bare kæmper hårdt nok ... for der ser ikke ud til at være flere kræfter.

Jeg vil insistere på, at hver eneste mennesket er værdifuldt og værdigt, også når det ligger foldet sammen på midten. Og at vi må blive ved og ved med at bekræfte det.

Jeg vil turde række en hånd ud - også når jeg bliver afvist, fordi jeg vil insistere på, at det aldrig må blive normalt, at der skal ligge et menneske alene på asfalten. Og jeg vil holde mig på afstand - i respekt for, at det menneske har brug for at være væk i en tilstand uden smerte.

Måske får jeg lov til at se hende i øjnene en dag ... indtil da vil jeg huske hendes navn.

Lampefeber til forladte børn
råbende efter nogen
der burde være der
for dem
mens tiden blev givet bort
tog misbruget over, som vaner
i starten, var det sejt nok
sidenhen overtog pinligheden
rollespillet og modstandere
forsvandt en efter en
dem der prøvede
gav alle opgivende op
grøften og svinget var for
dyb og skarpt ingen turde
tage den i sådan en fart
nu længes vi efter
en form for sygeplejerske
der kærligt og forstående
vil tage sig af os
så ensomheden
ikke æder os helt op

Digt af Henrik Jürgensen

Jeg møder nogle gange en ven på banegården,
og vi stopper op og får en lille snak.

En dag spørger han mig:
“Synes du virkelig, at jeg er et menneske?”
“Ja,” svarer jeg med hele min krop.

“Hvad laver du egentlig?” spørger han.
“Jeg går rundt og snakker med mennesker.
Der er mange, der er ensomme,” svarer jeg.

“Ja, ligesom mig.”

“Er du ensom?” spørger jeg.

“Ja, men ikke lige nu.”

Om forfatteren

Kamilla Maria Jakobsen er ulønnet gadediakon i Fyns Valgmeneighed. Hun er professionsbachelor i Kristendom, kultur og kommunikation og indviet diakon fra Diakonissestiftelsen. Hun bor på Fyn sammen med sin mand David, og har siden 2013 blogget på www.påherrensmark.dk.

Sammen mod ensomhed

Folkekirken indsats og rolle som fællesskabsaktør

Ensomhed er et stigende problem i Danmark, der rammer mennesker i alle aldre og samfundslag. Ifølge den nationale sundhedsprofil lever cirka 600.000 danskere med moderat til svær ensomhed, hvilket svarer til hver ottende dansker over 16 år.¹ Blandt unge mellem 16 og 24 år er tallet endnu højere, da hver femte unge oplever tegn på svær ensomhed. Ensomhed kan have alvorlige konsekvenser for både det psykiske og fysiske helbred og kræver derfor en bred indsats, hvor flere aktører bidrager til løsningen – herunder også folkekirken.

Af diakonikonsulent Sanne Damborg

Helsingør Stift har truffet et aktivt valg om at arbejde målrettet med, hvordan vi som folkekirke, lokalt, og regionalt kan melde os på banen som en del af løsningen på den stigende ensomheds udfordring, som samfundet står overfor. Denne artikel vil redegøre for kirkens bidrag til at modvirke ensomhed og hvordan sogne i Helsingør stift arbejder med at fremme fællesskaber gennem aktiviteter, samarbejder og sociale tilbud. Artiklen bygger på tre rapporter, der blandt andet viser statistikker over ensomhedens omfang og dykker ned i konkrete eksempler på kirkens initiativer.

Ensomhedens konsekvenser og kirkens potentiale

Ensomhed er mere end blot en følelse af at være alene. Det er en dybt personlig oplevelse af social isolation, hvor man savner meningsfulde relationer og oplever, at ens sociale behov ikke bliver opfyldt. Dette kan føre til alvorlige konsekvenser som depression, angst og en generel forringelse af livskvaliteten. Nogle studier viser endda, at ensomhed kan øge risikoen for tidlig død på linje med andre store sundhedsproblemer som rygning og overvægt.² Kirken har potentialet til at modvirke ensomhed ved at tilbyde et rum for fællesskab og mening. Og den kan gennem sin geografiske

udbredelse og lange tradition for at være et lokalt samlingspunkt skabe fællesskaber, hvor der er plads til alle. Dette er særligt vigtigt i en tid, hvor flere og flere mennesker oplever en form for isolation, selvom de lever i en verden, der er digitalt tæt forbundet.

Kortlægning af ensomhedsforebyggende aktiviteter i Folkekirken

En stor del af kirkens bidrag til kampen mod ensomhed ligger i de mange fællesskabsorienterede aktiviteter, der allerede foregår rundt

om i landets sogne. Helsingør Stift har i den forbindelse gennemført en kortlægning af aktiviteter, hvor det er tydeligt, at folkekirken allerede gør en stor indsats, uden nødvendigvis at markedsføre det som en direkte løsning på ensomhed.

I Helsingør Stift er kortlægningen af aktiviteter der modvirker eller forebygger ensomhed, blevet et af værktøjerne i værktøjskassen i kampen mod ensomhed. Folkekirken er de fleste steder en lokal social aktør, og denne kortlægning af aktiviteter viser, hvor omfattende indsatsen mod ensomhed faktisk er. Data fra otte repræsentative sogne i stiftet illustrerer de mange aktiviteter, der ikke blot fremmer

Data fra kortlægningen i Helsingør Stift

Antal Forskellige aktivitetstilbud med ensomhedsforebyggende karakter fordelt på målgruppe og sogn						
	Alle er velkomne	Børn	Unge	Voksne	Udsatte	Familier
Islev	6			1		1
Avedøre	12	2	3	13	7	7
Hvidovre	8	2	1	2	1	2
Grøndalslund	2	1			4	2
Frederikssund	5	1	1		1	1
Slangerup	4	1	1	2	2	4
Hendriksholm	3			5		
Strandmarkskirken	5			5		3
i alt	39	7	6	27	15	19
Aktiviteter inkl gentagelser	678	216	56	184	216	263

Deltagere fordelt på målgruppe og aktivitet					
	Alle er velkomne	Børn op til 7. klasse	Unge	Voksne	Udsatte
Babysalmesang		0			
banko		550			
Børneklub/minikonfirmand		2052			
faglige fællesskaber	1406			404	
familienetværk (ofte inkl fællesspisning)					
ferietilbud					120
fællesspisning	3280			220	3280
gudstjeneste	4820			32	1000
håndarbejde	480			664	
kirkecaffe	3354				
konfirmander			2600	60	
kor/musikalsk samvær	690	240	1400	3635	
mandefællesskaber					
sjælesorg	70				90
sogneeftermiddag (inkluderende fællesskab)				200	792
spejder		2000			
udflugt				120	116
Unge aktiviteter			244		
økonomisk hjælp	50				110
årlig begivenhed (nytår, jul, allerhelgen...)	275			50	
I alt	14975	4292	4244	5385	5508

Ældre	Migrant	(Sjæle) sorg	Ialt	Deltagerantal på årsbasis*	Medlemmer (2024)	Befolkning (2024)
2				3010	6974	12424
5	4	1		18574	8533	16239
1				9633	6498	10587
4				2482	5261	8364
4				4746	5548	7596
4				3547	5583	7244
2		2		1354	3943	7547
8	3	1		9560	9499	15212
28	7	4		52906	51839	85213
551	72	4	2295			

Familier	Ældre	Migrant	Sorg	Deltagerantal på årsbasis*
4410				4410
				550
				2052
	120	240		2170
1590				1590
				120
866	1620	610		9876
	240	340		6432
	920	180		2244
				3354
				2660
	1080			7045
	940			940
				160
	4890			5978
				2000
	120			356
				244
				160
			240	565
9930		1370	240	52906

*ikke unikke

socialt samvær, men også specifikt sigter mod at modvirke ensomhed.

En særlig fordel ved kirkens aktiviteter er, at de har potentiale til at foregå i et præstationsfrit rum. Dette er et centralt element, da mange ensomme mennesker føler et pres i deres hverdag – både socialt og professionelt. Kirken kan tilbyde et frirum, hvor man ikke skal præstere for at være en del af fællesskabet. Det betyder, at deltagerne kan komme som de er, uanset om de søger social interaktion eller blot ønsker at være en del af et større fællesskab.³

Aktiviteters omfang og deltagelse

I sognene Islev, Avedøre, Hvidovre, Grøndalslund, Frederikssund, Slangerup, Hendriksholm og Strandmarkskirken blev der registreret en bred vifte af aktiviteter rettet mod forskellige målgrupper. Aktiviteterne spænder fra babysalmesang og børneklubber til fællesspisning, mandefællesskaber og sjælesorg. På tværs af disse sogne blev der gennemført 678 aktiviteter, som havde en samlet deltagelse på hele 52.906 personer i løbet af året.

Aktiviteterne henvender sig til mange forskellige målgrupper, herunder børn, unge, voksne, udsatte familier og ældre. For eksempel deltager familier ofte i fællesspisning og familiefællesskaber, mens ældre tiltrækkes af aktiviteter som sogneeftermiddage og sjælesorg. Specielt ældre og udsatte grupper udgør en stor del af deltagerne med 6.866 ældre deltagere og 5.508 udsatte. Det er der ikke nødvendigvis noget nyt i, det interessante er, at kirken med sin målrettede tilbud faktisk kan dokumentere, at den spiller en ret stor samfundsmæssig rolle i bekæmpelsen af ensomhed.

Målrettede aktiviteter for afgrænsede målgrupper

Kortlægningen af aktiviteter i de otte sogne i Helsingør Stift viser en tydelig prioritering og vigtighed af målrettede fællesskaber for

forskellige aldersgrupper og sociale baggrunde. Disse aktiviteter er designet til at imødekomme specifikke behov hos børn, unge, familier, ældre og udsatte, hvilket sikrer, at alle har adgang til meningsfulde sociale fællesskaber og hvordan dette skaber et rum for inklusion og støtte. Ved at tilbyde målrettede aktiviteter for afgrænsede målgrupper sikrer kirken, at forskellige behov bliver imødekommet. Dette skaber ikke blot social inklusion, men også et miljø, hvor deltagerne føler sig forstået og støttet i deres specifikke livssituationer. Børnefamilier får et trygt sted for deres børn, unge får mulighed for at skabe venskaber i et uformelt miljø, og ældre kan finde støtte gennem fællesskab og sjælesorg. Kirkens evne til at tilbyde meningsfulde fællesskaber, der passer til forskellige gruppers behov, er en af dens største styrker i kampen mod ensomhed. Med et stærkt fokus på målrettede aktiviteter fremstår Folkekirken som en vigtig aktør i arbejdet med at skabe inkluderende og trygge fællesskaber for mennesker i alle livsfaser.

Fremadrettede muligheder

Kortlægningen viser også et potentiale for at videreudvikle og målrette aktiviteterne yderligere. Ved at samarbejde med lokale aktører som skoler, kommuner og frivillige organisationer kan kirken nå ud til endnu flere mennesker, der har brug for sociale fællesskaber. Kortlægningen har dermed ikke kun fungeret som en evaluering, men også som en katalysator for fremtidige initiativer, der kan styrke kirkens indsats mod ensomhed lokalt og nationalt.

For selvom kirken allerede gør en stor forskel i mange lokalsamfund, er der fortsat udfordringer i forhold til at nå de mennesker, der er mest udsatte for ensomhed. En af de største udfordringer er at gøre aktiviteterne kendte og tilgængelige for dem, der normalt ikke søger mod kirken. Dette kræver en mere aktiv kommunikationsindsats, hvor kirken i højere grad bevæger sig ud i samfundet og gør opmærksom på sine tilbud. Mange har måske en opfattelse af kirken som et sted, der kun henvender sig til de troende, og her er det vigtigt at bruge et

inkluderende sprog og undgå kirkelige termer, der kan virke fremmedgørende for nye deltagere. I takt med at samfundet ændrer sig, skal kirken løbende tilpasse sine aktiviteter for at forblive relevant og imødekomme de forskellige behov, der opstår i lokalsamfundet.

Derfor har undersøgelsen blandt andet resulteret i, at både Helsingør og Københavns Stift har meldt sig ind i Folkebevægelsen mod Ensomhed, hvor arbejdet med ensomhed er en fælles indsats på tværs af aktører og sektorer. Ligeledes har flere kirker indgået samarbejder med lokale aktører som kommuner, foreninger, ældreorganisationer og skoler. Formålet med disse samarbejder er at nå ud til dem, der har brug for støtte, men som måske ikke selv opsøger kirkens tilbud. Et eksempel på dette er partnerskabet mellem Ølstykke Sogn og lokale ungdomsorganisationer, hvor målet er at skabe fællesskaber for de unge, som kirken traditionelt har haft svært ved at nå.

Disse partnerskaber sikrer, at kirkens tilbud ikke blot bliver et internt anliggende, men en integreret del af lokalsamfundets fællesska-

ber. Det betyder også, at kirkens aktiviteter i højere grad tilpasses de behov, der findes i det specifikke område, hvad enten det er fællesskaber for ældre, unge eller sårbare grupper som psykisk sårbare og socialt udsatte.

Konklusion

Kirkens indsats mod ensomhed viser sig allerede at have en stor positiv effekt på mange mennesker, og med fortsat fokus på udvikling og samarbejde har kirken potentialet til at nå endnu flere. Gennem aktiviteter som fællesspisning og sangfællesskaber, der skaber uformelle mødesteder, samt stærke partnerskaber med lokale aktører, har kirken bevist, at den kan være en stærk aktør i kampen mod ensomhed. Hvis kirkens tilbud formidles bredere og mere inkluderende, og hvis der fortsat udvikles aktiviteter, der appellerer til nye målgrupper, vil kirken kunne gøre en endnu større forskel for de mange danskere, der kæmper med ensomhed i hverdagen. 🎯

¹ Danskernes sundhed (sst.dk)

² Danskernes sundhed (sst.dk)

³ National-ensomhedsstrategi-2023-PRINT.pdf
(modensomhed.dk)

Med mennesket i centrum

Uddannelse i Menneskesyn, Etik og Faglighed

Uddannelsen henvender sig til ansatte indenfor social-, sundhed- og omsorgsområdet. Du kan være leder, teamleder eller praktiker.

Den henvender sig også til dig, der har berøring med disse arbejdsområder på anden måde, fx som underviser, supervisor eller konsulent.

Uddannelsen

På uddannelsen bliver du præsenteret for grundprincipperne og det teoretiske afsæt for MEF, og du bliver klædt på til at anvende MEFs tænkning og metoder.

Uddannelsen giver dig viden om og konkrete redskaber til at kunne arbejde med forråelse, dehumanisering og omsorgstræthed. Du bliver klædt på til at kunne stå for processer, hvor værdier former den praksis, der sikrer, at mennesket bliver set og styrket.

Faste undervisere

- ✓ Tommy Kjær Lassen, teolog, ph.d. i ledelsesfilosofi, indehaver af Stayhuman.dk
- ✓ Anika Follmann Kammanam, diakon, socialpædagog, kandidat i socialt arbejde, projektleder for MEF
- ✓ Conny Hjelm, lærer, diakon, ph.d. stud, ansat i MEF

Underviserne på uddannelsen har stort kendskab til at arbejde med værdier i praksis. De har både erfaring i at facilitere svære og dilemmafyldte situationer på arbejdspladser, og i at formidle teoretisk viden knyttet hertil.

Læs mere om uddannelsen på www.m-e-f.dk

Abonn

Diakonforbundet Filadelfia
Bladet er indholdsmættet og
griber fat i diakonien med en
indfaldsvinkler, og går tæt på

DIAKONI udkommer med 2

Privat:
1 blad
pr. udgivelse
Pris: 175,- årligt
inkl. forsendelse.

Erhverv:
3 blade
pr. udg
Pris: 3
inkl. fo

Køb abonnement på:
www.diakonforbund.dk

 Diakonfor

For yderligere
Redaktør
sgd@me

DIAKONI er et fagblad om diakoni, der udkommer to gange årligt og har hjemme i Diakonforbundet Filadelfia. Det er bladets intention at have en åben og faglig tilgang til diakonien. Vi ønsker at udgive et blad, der kommer ud i alle afkroge af den diakonale virkelighed, og inviterer derfor et bredt udsnit af diakonale aktører til at bidrage til bladet.

Læs om...

- ✓ Diakonien som et fælles tredje
- ✓ 100 år i Diakonbladet
- ✓ En salme bliver til
- ✓ 60 år som diakoner
- ✓ 100-års fejring af Diakonforbundet
- ✓ Diakoniens faglighed
- ✓ Bogen om at være i berøring med livet på kanten
- ✓ Sammen mod ensomhed
- ✓ Uddannelse med mennesket i centrum

